



РАХУНКОВА
ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Рахункової палати
28.07.2026 № 20-3

ЗВІТ

ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ НА ТЕМУ «ВИКОНАННЯ КОШТОРИСУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»

Відповідальна:

Голова Рахункової палати
Ольга ПІЩАНСЬКА

м. Київ

www.rp.gov.ua



СЕД АСКОД, РАХУНКОВА ПАЛАТА
06-40/20-3 від 29.07.2026 17:08
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000445438008FCED800
Підписувач Піщанська Ольга Станіславівна
Дійсний з 11.09.2024 0:00:00 по 10.09.2026 23:59:59

ВСТУПНЕ СЛОВО

Відповідно до абзацу тринадцятого пункту 1 частини першої статті 7 Закону України «Про Рахункову палату» та частини четвертої статті 70 Закону України «Про Національний банк України» Рахункова палата здійснює державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) щодо виконання кошторису адміністративних витрат Національного банку.

Кошторис складається Національним банком на кожен рік та затверджується Радою Національного банку.

До Кошторису включаються витрати та інвестиції на забезпечення діяльності Національного банку, інвестиції у створення та розвиток матеріально-технічної бази, а також витрати на виплату винагороди членам Ради Національного банку за виконання ними своїх функцій з деталізацією розміру, посад та періодичності виплат винагороди.

Витрати Кошторису є складовою фінансової звітності Національного банку, яка складається згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності та потребує обов'язкового аудиту не рідше одного разу на рік аудиторською фірмою, що має досвід проведення аудиту центральних банків.

Згідно з консолідованою фінансовою звітністю, за результатами діяльності витрати Національного банку у 2023 році становили 106 млрд грн, 2024 році — 89,5 млрд грн та 2025 році — 93,8 млрд гривень. При цьому витрати Кошторису у загальній сумі витрат за консолідованою фінансовою звітністю Національного банку у 2023 році становили 4 відс., 2024 році — 5,6 відс. та 2025 році — 6,6 відсотка.

Кошторисний процес Національного банку — складова процесу управління витратами, процес, під час якого складається та затверджується Кошторис, здійснюється контроль за дотриманням кошторисної і фінансової дисципліни та складається звітність про виконання КАВ НБУ.

Рахункова палата здійснила аудит відповідності з метою оцінки того, чи відповідає кошторисний процес Національного банку вимогам нормативно-правових та розпорядчих актів.

Цей звіт містить огляд поточного стану, проблеми та рекомендації, які спрямовані на покращення кошторисного процесу Національного банку.

Висловлюємо подяку Національному банку за співпрацю та сприяння у проведенні аудиту, колегам, які брали безпосередню участь у його здійсненні.

Голова Рахункової палати

Ольга ПІЩАНСЬКА



ЗМІСТ

	ВСТУПНЕ СЛОВО	2
1.	ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ	4
	РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	10
1.1.	НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА РОЗПОРЯДЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОШТОРИСНОГО ПРОЦЕСУ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ.....	10
1.2.	ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ КОШТОРИСУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ.....	12
1.3.	ВИТРАТИ НА УТРИМАННЯ ПЕРСОНАЛУ.....	18
1.4.	ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ НА ІНВЕСТИЦІЇ.....	23
	ВИСНОВКИ	37
	РЕКОМЕНДАЦІЇ	41
	ВІДПОВІДЬ ОБ'ЄКТА КОНТРОЛЮ	42
2.	ІНШІ ПИТАННЯ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ ПОВІДОМЛЕНІ	42
	ДОДАТКИ	43
	СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	52



1. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ НА ТЕМУ «ВИКОНАННЯ КОШТОРИСУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»

надісланий

Верховній Раді України, Національному банку України.

Застосовані стандарти аудиту

Аудит здійснено згідно з Методологією проведення аудиту відповідності, затвердженою рішенням Рахункової палати від 06.06.2023 № 12-3, яка ґрунтується на положеннях Міжнародних стандартів вищих органів аудиту: ISSAI 100 «Фундаментальні принципи аудиту державного сектору», ISSAI 400 «Принципи аудиту відповідності» та ISSAI 4000 «Стандарти з аудиту відповідності». Результати аудиту дають підстави для висловлення обґрунтованої впевненості.

РЕЗЮМЕ

Мета аудиту — оцінити відповідність кошторисного процесу Національного банку вимогам нормативно-правових, розпорядчих та інших актів, які регулюють питання аудиту.

Основні результати

Планування, затвердження та виконання КАВ НБУ, складання звіту про його виконання врегульовано нормативно-правовими та розпорядчими актами Національного банку і здійснюється поетапно. На кожному етапі передбачено здійснення контролю.

КАВ НБУ охоплює витрати на забезпечення діяльності Національного банку та інвестиції у створення та розвиток його матеріально-технічної бази, а також витрати на виплату винагороди членам Ради Національного банку. У 2023–2025 роках фактичні витрати КАВ НБУ становили 15367 млн грн, інвестиції — 1628,7 млн гривень.

Аудит здійснено як завдання з прямого звітування з наданням обґрунтованої впевненості з оцінки відповідності кошторисного процесу Національного банку визначеним критеріям у всіх суттєвих аспектах.



ПОКАЗНИКИ РОЗДІЛІВ КАВ НБУ

			2023	2024	2025
			≧	≧	≧
ВИТРАТИ		Витрати на утримання персоналу, млн грн	» 3 261,1	3 896,5	4 980,3
		Адміністративно-господарські та інші витрати, млн грн	» 686,3	787,7	925,3
		Амортизаційні відрахування, млн грн	» 261,9	287,2	280,7
		ВСЬОГО ВИТРАТ	» 4 209,3	4 971,4	6 186,3
ІНВЕСТИЦІЇ		Інвестиції в створення та розвиток матеріально-технічної бази для забезпечення діяльності Національного банку, млн грн	» 368,3	391,3	869,1

Найбільшу питому вагу в КАВ НБУ мали витрати на утримання персоналу, які у 2023 році становили 77,5 відс., тоді як у 2025 році — 80,5 відсотка.

Основні висновки

На підставі проведених процедур та отриманих достатніх і прийнятних аудиторських доказів Рахункова палата дійшла висновку, що кошторисний процес Національного банку на 2023–2025 роки у всіх суттєвих аспектах відповідав вимогам нормативно-правових, розпорядчих актів за визначеними критеріями, за винятком окремих випадків невідповідності, зазначених у звіті.

Планування та виконання інвестицій у створення та розвиток матеріально-технічної бази для забезпечення діяльності Національного банку в КАВ НБУ протягом 2023–2025 років загалом здійснювалось відповідно до вимог нормативно-правових та розпорядчих актів.

Перегляд (підвищення) розміру посадових окладів працівників ЦА НБУ поза межами централізованого перегляду та преміювання за результатами роботи за рік здійснювалися згідно з вимогами розпорядчих актів Національного банку.



Водночас неналежні заходи контролю за своєчасним внесенням змін до показників КАВ ЦА НБУ призвели до недотримання вимог розпорядчих актів Національного банку. Під час здійснення закупівлі послуг з ремонту адміністративної будівлі профільний підрозділ — учасник кошторисного процесу не надав пропозицій щодо зміни показників, передбачених вимогами Регламенту № 908-но, а ДФК погодив закупівлю з очікуваною вартістю 10,6 млн грн без належного підтвердження показника КАВ ЦА НБУ за конкретною потребою, що не відповідає вимогам Регламенту № 1048-но.

Недотримання профільними підрозділами та БМД НБУ окремих положень нормативно-правових та розпорядчих актів на окремих етапах кошторисного процесу, за недостатнього контролю з боку керівників цих підрозділів, призвело до неналежного планування і виконання КАВ НБУ та спричинило ризик нераціонального використання коштів Кошторису:

- без наданих БМД НБУ фінансово-економічних обґрунтувань та складених ДФК відповідних експертних висновків, передбачених розпорядчими актами Національного банку, на реалізацію інвестицій спрямовано 468,6 млн гривень. У 28 відс. запитів на інвестиції ЦА НБУ з фактичними витратами 29,7 млн грн висновки ДФК не містили інформації про очікувані вигоди та витрати;
- за окремими договорами строки виконання зобов'язань щодо поставки товарів, виконання робіт або надання послуг продовжено без достатнього документального підтвердження обставин, що спричинили таке продовження;
- окремі стратегічні заходи залишилися нереалізованими повною мірою через невиконання чотирьох інвестиційних заходів, кінцевий термін освоєння бюджету яких припадав на 2025 рік.

Ключові рекомендації

Надані за результатами аудиту рекомендації спрямовані на впровадження дієвого контролю, зокрема, за належним обґрунтуванням та наданням експертної оцінки інвестиційним заходам, плануванням витрат та інвестицій в КАВ НБУ, оновленням Стратегії Національного банку, документальним підтвердженням завершення інвестицій, а також актуалізацію розпорядчих актів Національного банку.

Предмет та обсяг аудиту

Предмет аудиту: кошторисний процес Національного банку.

Обсяг аудиту: діяльність Національного банку у 2023–2025 роках щодо нормативного та розпорядчого регулювання кошторисного процесу, складання, схвалення, затвердження, внесення змін, виконання та звітування за КАВ НБУ, визначених аудитом операцій з оплати праці, планування, фінансування, виконання та документування



інвестиційних заходів, виконання договорів і внесення змін до їх істотних умов. Обсяг перевічених елементів і принципів їх відбору наведено в розділі «Використані методи аудиту». Інформація за 2026 рік використана лише як інформація про майбутні події для оцінки завершення окремих операцій 2023–2025 років.

Період аудиту: 2023–2025 роки.

Об'єкт аудиту: Національний банк.

Обмеження аудиту: Національний банк не надав інформації та документів щодо здійснення внутрішнього контролю з питань кошторисного процесу та розгляду Аудиторським комітетом Ради Національного банку аудиторських звітів за підсумками проведених у 2023–2025 роках внутрішніх аудитів з питань виконання КАВ НБУ. У зв'язку з цим аудитори Рахункової палати не покладалися на відповідні заходи внутрішнього контролю, що вплинуло на аудиторський підхід.

Питання та критерії аудиту

Оцінка відповідності кошторисного процесу Національного банку у 2023–2025 роках вимогам нормативно-правових, розпорядчих та інших актів здійснювалась за трьома ключовими питаннями, при дослідженні яких застосовані відповідні критерії:



Ключові питання аудиту	Критерії аудиту*
Чи вносилися зміни до показників КАВ ЦА НБУ, які не потребували внесення змін до затверджених Радою Національного банку показників витрат КАВ НБУ на 2023, 2024 та 2025 роки відповідно до вимог розпорядчих актів Національного банку	Зміна показників витрат КАВ ЦА НБУ здійснювалася відповідно до вимог розпорядчих актів Національного банку
Чи здійснено перегляд (підвищення) розміру посадових окладів поза межами централізованого перегляду та додаткове преміювання відповідно до вимог розпорядчих актів Національного банку	Перегляд (підвищення) розміру посадових окладів поза межами централізованого перегляду здійснювався за умов, визначених пунктами 16 ¹ -16 ⁵ і 17 Положення про винагороду (оплату праці) На період дії воєнного стану додаткове преміювання працівників за результатами роботи за рік здійснювалося з урахуванням питомої ваги невідпрацьованого робочого часу
Чи забезпечено планування та виконання інвестицій (інвестиційних заходів) у створення та розвиток матеріально-технічної бази для забезпечення діяльності Національного банку відповідно до вимог нормативно-правових та розпорядчих актів	Витрати на інвестиційні заходи, пов'язані з реалізацією стратегічних заходів, включені до КАВ НБУ на 2025 рік у обсязі, визначеному Стратегією Національного банку Витрати на інвестиційні заходи, пов'язані з реалізацією стратегічних заходів, профінансовані та освоєні в періоді, визначеному Стратегією Національного банку Під час формування проєкту КАВ НБУ ДФК розглянув запит на інвестиції та склав експертний висновок щодо очікуваних вигід і витрат від їх реалізації ДФК здійснив аналіз фінансово-економічного обґрунтування інвестицій щодо очікуваної окупності інвестицій, отримання вигід від їх реалізації. За результатами цього аналізу надав експертний висновок до БМД НБУ Продовження строку дії укладеного договору про закупівлю та/або строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг за інвестицією (інвестиційним заходом) здійснювалося з дотриманням вимог пункту 4 частини п'ятої статті 41 Закону № 922 Національний банк забезпечив виконання договорів за інвестиційними заходами, укладених у 2023–2025 роках, та оприлюднив звіти про їх виконання в електронній системі закупівель Звіт про виконання інвестиційного заходу містить достовірну інформацію та подається профільним підрозділом до ДФК

* Деталізований перелік застосованих критеріїв аудиту та стан їх виконання наведено в додатку 1 до Звіту.

Використані методи аудиту

Аудиторські висновки ґрунтуються на доказах, отриманих з використанням таких методів: запит, аналітичні процедури, інспектування, спостереження, повторне обчислення, тестування по суті, інтерв'ювання, тестування ключових заходів контролю.



Для отримання впевненості у повноті правового врегулювання кошторисного процесу Національного банку здійснено аналіз та порівняння Закону № 679, розпорядчих актів Національного банку, законодавства про публічні закупівлі, чинних у 2023–2025 роках, внесених протягом цього періоду змін до них, а також інших документів, що стосувалися ключових питань аудиту.

Проведено інтерв'ю з посадовими особами Національного банку та отримано інформацію, що сприяла кращому розумінню запроваджених та здійснених Національним банком заходів контролю під час організації та здійснення кошторисного процесу, планування та виконання КАВ НБУ.

Використані методи аудиту у розрізі питань аудиту наведено в додатку 2 до Звіту.



РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

1.1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА РОЗПОРЯДЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОШТОРИСНОГО ПРОЦЕСУ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

ВИСНОВКИ

Протягом 2023–2025 років кошторисний процес Національного банку регулювався Законом № 679 та розпорядчими актами Національного банку, якими визначено процес планування, контролю витрат / інвестицій КАВ НБУ.

РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

Національний банк є економічно самостійним органом, який здійснює витрати за рахунок власних доходів, а у визначених Законом № 679 випадках — також за рахунок коштів Державного бюджету України.

Статтею 5 Закону № 679 визначено, що Національний банк щороку складає Кошторис, до якого включає витрати та інвестиції на забезпечення діяльності Національного банку, інвестиції у створення та розвиток матеріально-технічної бази Національного банку, а також витрати на виплату винагороди членам Ради Національного банку за виконання ними своїх функцій з деталізацією розміру, посад та періодичності виплат винагороди.

Органами управління Національного банку є Рада Національного банку (вищий орган управління) та Правління Національного банку.

Кошторисний процес Національного банку є складовою процесу управління витратами Національного банку, що регулюється Положенням № 19-рш, яке визначає «Забезпечення процесу управління витратами Національного банку України», зокрема, у частині: порядку формування та затвердження КАВ НБУ, внесення змін до нього, складання звіту про його виконання.

КАВ НБУ — кошторисний документ Національного банку¹, який складається Національним банком на плановий рік та затверджується Радою Національного банку відповідно до Закону № 679.

¹ Форма КАВ НБУ визначена Положенням № 19-рш.



Відповідно до пункту 30 Положення № 19-рш показники Кошторису складаються з:

- 1) витрат на забезпечення діяльності НБУ (включаючи витрати на забезпечення роботи Ради Національного банку та її робочих органів) та витрат на виплату винагороди членам Ради Національного банку за виконання ними своїх функцій. Такі витрати плануються в КАВ ЦА НБУ;
- 2) інвестицій у створення та розвиток матеріально-технічної бази НБУ для забезпечення діяльності банку (включаючи виробничу діяльність БМД НБУ). Такі інвестиції плануються в КІ ЦА НБУ та КІ БМД НБУ;
- 3) інших інвестицій для забезпечення діяльності НБУ (інвестиції в асоційовані та інші компанії). Такі інвестиції плануються в КІ ЦА НБУ².

Регламенти № 760-но (до 05.09.2023) та № 908-но (з 06.09.2023) регулювали процес планування, контролю та аналізу витрат КАВ НБУ, метою якого є забезпечення ефективного управління витратами Національного банку, що спрямовуються на забезпечення діяльності НБУ.

При формуванні КІ БМД НБУ, який є складовою Кошторису, БМД НБУ також керувався Порядком формування кошторису інвестицій Банкотно-монетного двору Національного банку України, затвердженим наказом Банкотно-монетного двору Національного банку України від 17.05.2021 № 91-о, який визначає основні вимоги до процесу формування КІ БМД НБУ на плановий рік і середньострокову перспективу, внесення змін до нього протягом поточного року, а також складання звітності.

Під час планування та виконання Кошторису за видами витрат КАВ НБУ профільні підрозділи та БМД НБУ керувалися нормативно-правовими, розпорядчими та іншими актами Національного банку, що регулюють відповідні процеси.

Аудитом встановлено: Положення № 508-рш містить посилання на розпорядчі акти Національного банку³, які з 18.03.2025 наказом Національного банку України від 17.03.2025 № 251-но «Про затвердження регламенту «Організація моніторингу технічного стану, паспортизації та поточного ремонту будівель і споруд Національного банку України» визнано такими, що втратили чинність.

Етапи кошторисного процесу Національного банку відображено в додатку 3 до Звіту.

Під час кошторисного процесу профільними підрозділами та БМД НБУ визначалися планові обсяги витрат / інвестицій, необхідні для забезпечення діяльності, та формувалися пропозиції до проєкту Кошторису, за результатами опрацювання яких складався проєкт КАВ НБУ, який погоджувався Бюджетним комітетом Національного банку.

² Такі інвестиції протягом 2023–2025 років в КІ ЦА НБУ не планувались.

³ Регламент «Організація паспортизації будівель та обстежень нерухомого майна», затверджений наказом Національного банку України від 19.08.2020 № 617-но, Регламент «Моніторинг технічного стану нерухомого майна», затверджений наказом Національного банку України від 02.04.2020 № 248-но, Регламент «Організація поточних ремонтів будівель і споруд Національного банку України», затверджений наказом Національного банку України від 06.04.2021 № 230-но.



Погоджений Бюджетним комітетом Національного банку проєкт КАВ НБУ схвалювався Правлінням Національного банку, затверджувався Радою Національного банку.

Звіт про виконання КАВ НБУ за 2023, 2024 і 2025 роки затверджувався Радою Національного банку відповідно до пункту 11 частини першої статті 9 Закону № 679.

1.2. ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ КОШТОРИСУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

ВИСНОВКИ

Національним банком забезпечено складання КАВ НБУ на 2023, 2024 та 2025 роки. Терміни схвалення проєктів КАВ НБУ Правлінням Національного банку та затвердження КАВ НБУ Радою Національного банку дотримані. У 2023–2025 роках планові показники КАВ НБУ за витратами в середньому виконані на 92 відс., за інвестиціями — на 73 відсотки.

Водночас через недостатній контроль з боку керівників профільних підрозділів учасників кошторисного процесу та ДФК за дотриманням кошторисної дисципліни під час:

- внесення змін до показників КАВ НБУ на 2023–2025 роки 23,5 відс. заявок на загальну суму 69,2 млн грн подано після фактичного використання коштів за відповідними видами витрат / місцем виникнення витрат;
- здійснення закупівлі послуг з поточного ремонту адміністративної будівлі ДЗД не подані передбачені розпорядчими актами Національного банку пропозиції щодо внесення змін до показників КАВ ЦА НБУ, ДФК погоджено закупівлю послуг без підтвердження достатньої суми витрат за цією потребою.

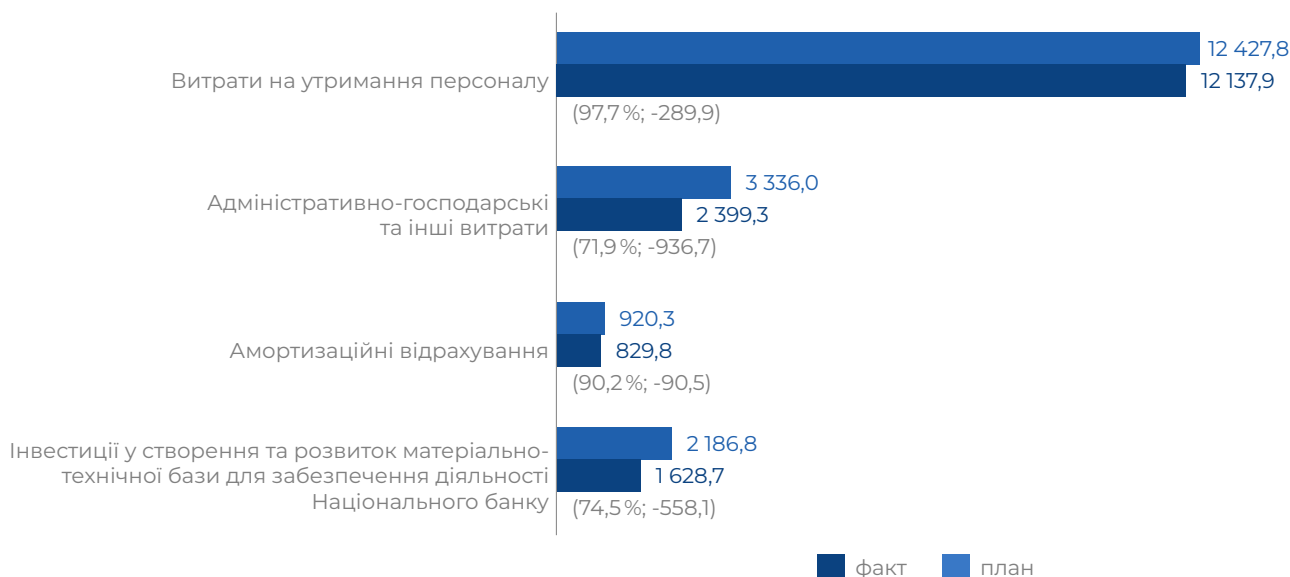
РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

КАВ НБУ на 2023–2025 роки та звіти про їх виконання затверджені Радою Національного банку у терміни, визначені Законом № 679.

Витрати Кошторису за 2023–2025 роки становили 15367 млн грн, інвестиції — 1628,7 млн грн, що менше запланованих на цей період показників (затверджених з урахуванням внесених змін) на 1317,1 млн грн (– 7,9 відс.) та 558,1 млн грн (– 25,5 відс.) відповідно (діаграма 1).



Діаграма 1. Структура виконання КАВ НБУ за 2023–2025 роки за розділами, млн грн



Основні чинники відхилення фактичних показників КАВ НБУ від планових:

- за витратами — зменшення обсягів споживання природного газу, опалення, економія коштів при закупівлі товарів і послуг, зменшення потреб / відсутність потреб у послугах;
- за інвестиціями — затримка із закупівлею (уточнення специфікації, проведення консультацій тощо) товарів, робіт і послуг, перенесення реалізації інвестиційних заходів на наступні звітні періоди.

Динаміка планових та фактичних показників розділів Кошторису за 2023–2025 роки наведена в додатку 4 до Звіту.

Протягом 2023–2025 років у розрізі витрат КАВ НБУ найбільшу питому вагу становили витрати на утримання персоналу — 79 відс. (12 137,9 млн грн). Адміністративно-господарські та інші витрати — 15,6 відс. (2 399,3 млн грн), амортизаційні відрахування — 5,4 відс. (829,8 млн грн).

Структура адміністративно-господарських та інших витрат у розрізі статей витрат протягом 2023–2025 років наведена в додатку 5 до Звіту.

Відповідно до вимог Положення № 19-рш, регламентів № 760-но та № 908-но протягом року зміни до показників затвердженого Кошторису вносяться у разі виникнення об'єктивних обставин, що не могли бути враховані під час його формування, за результатами перегляду показників кошторисних документів центрів кошторисної відповідальності за підсумками I кварталу, першого півріччя та дев'яти місяців поточного року з урахуванням актуальних потреб у фінансових ресурсах.



ДФК опрацьовує подані профільними підрозділами та БМД НБУ пропозиції (заявки) та визначає спосіб, у який такі зміни можуть бути внесені. Процедура внесення змін, їх погодження / схвалення / затвердження визначена пунктами 43–45 розділу V Положення № 19-рш⁴.

За результатами планового перегляду до затверджених відповідними рішеннями Ради Національного банку КАВ НБУ на 2023, 2024 та 2025 роки внесено 10 змін, з яких 5 затверджувалися Радою Національного банку. Решта змін такого затвердження не потребувала.

Прийнятими Національним банком рішеннями про внесення змін до КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки збільшено потребу структурних підрозділів в інвестиціях (табл.). У 2025 році також збільшені витрати на утримання персоналу та адміністративно-господарські витрати.

Таблиця

Інформація щодо внесення змін до розділів КАВ НБУ протягом 2023–2025 років, млн грн

Розділ КАВ	2023 рік			2024 рік			2025 рік		
	план	план зі змінами	відхилення	план	план зі змінами	відхилення	план	план зі змінами	відхилення
Витрати на утримання персоналу	3570,1	3479,5	-90,6	3944,1	3944,1	0	4941,3	5004,2	62,9
Адміністративно-господарські та інші витрати	1024,7	946,7	-78,0	1173,8	1153,0	-20,8	1198,9	1236,3	37,4
Амортизаційні відрахування	314,8	314,8	0	290,9	290,9	0	314,6	314,6	0
Всього витрат	4909,6	4741,0	-168,6	5408,8	5388,0	-20,8	6454,8	6555,1	100,3
Інвестиції у створення та розвиток матеріально-технічної бази для забезпечення діяльності Національного банку	494,7	566,9	72,2	494,6	509,3	14,7	878,8	1110,6	231,8

Для забезпечення позапланових / критичних потреб, що не могли бути враховані під час планування та/або планового перегляду показників витрат / інвестицій, профільними підрозділами до ДФК подавалися пропозиції щодо внесення змін до показників витрат / інвестицій на подальші планові періоди року.

⁴ До 29.06.2025 пункти 40–42 розділу V Положення № 19-рш (у редакції рішення Правління Національного банку України від 26.10.2023 № 377-рш).



За потреби внесення змін до планових показників витрат / інвестицій під час планового перегляду потреб або для забезпечення позапланових / критичних потреб профільні підрозділи готують відповідну заявку щодо внесення змін за формою, визначеною регламентами № 760-но та № 908-но.

Протягом 2023–2025 років профільними підрозділами надано 51 заявку щодо внесення змін до КАВ ЦА НБУ (для забезпечення позапланових / критичних потреб) на загальну суму 151,5 млн грн, з яких за 48 заявками (на 113,4 млн грн) ДФК здійснено перерозподіл за видами витрат / місцем виникнення витрат, ще за трьома — внесено зміни, затверджені куратором ДФК⁵ (на 38,1 млн грн).

Із загальної кількості заявок щодо внесення змін до показників за видами витрат / місцем виникнення витрат КАВ ЦА НБУ 12 заявок **на суму 69,2 млн грн подані** профільними підрозділами **після фактичного використання коштів** за такими видами витрат / місцем виникнення витрат (на утримання персоналу, оплату матеріалів, послуг, штрафних санкцій). ДФК здійснено внесення змін (перерозподіл) за видами витрат в межах статті витрат. **Зазначене свідчить про недостатній контроль керівників профільних підрозділів — учасників кошторисного процесу за дотриманням кошторисної дисципліни та своєчасним ужиттям заходів з управління витратами в частині здійснення відповідальною особою таких підрозділів аналізу фактичних показників витрат у межах доведених лімітів за видами витрат / місцем виникнення витрат.**

Встановлено, що, попри недостатність запланованої суми витрат КАВ ЦА НБУ у I кварталі 2025 року, Національним банком здійснено закупівлю послуг з проведення ремонту адміністративної будівлі (адреса 1).

Відповідно до етапу 2 «Створення, перевірка та погодження заявки № 2 з метою здійснення закупівель відповідно до Річного плану закупівель» Табличного опису процесу Регламенту № 1048-но:

- відповідальна за кошторисний процес особа профільного підрозділу перевіряє заявку № 2⁶, зокрема аналізує та підтверджує, що очікувана вартість предмета закупівлі не перевищує розраховану суму, яка відображена в обґрунтуванні витрат / інвестицій відповідального замовника, що подавалися під час формування проєкту КАВ НБУ або внесення змін для конкретної потреби (рядок 2.2);
- відповідальний працівник ДФК перевіряє заявку № 2, зокрема в частині фінансової можливості здійснення витрат за результатами проведеної закупівлі на повну суму очікуваної вартості (рядок 2.6);
- керівник ДФК здійснює перевірку заявки № 2 щодо наявності фінансування для здійснення закупівлі, доцільності здійснення закупівлі та визначення очікуваної вартості предмету закупівлі (рядок 2.7).

⁵ Заступник Голови Національного банку, який згідно з розподілом функціональних обов'язків здійснює загальне керівництво та контролює діяльність ДФК.

⁶ Заявка № 2 — електронний документ, що створюється за встановленою формою в системі автоматизації процесів банківської та фінансово-господарської діяльності Національного банку, на проведення закупівлі товарів, робіт чи послуг (пункт 6 розділу I Регламенту № 1048-но).



В обґрунтуванні витрат відповідального замовника (ДЗД), що подавалося під час формування проєкту КАВ НБУ на 2025 рік, розрахована сума на проведення поточного ремонту адміністративної будівлі (адреса 1) становила 1 млн грн і була врахована у затвердженому Радою Національного банку⁷ КАВ НБУ на 2025 рік.

Рішенням Правління Національного банку від 16.12.2024 № 435-рш затверджено кошторисну документацію на проведення поточного ремонту адміністративної будівлі (адреса 1) загальною кошторисною вартістю 10,6 млн гривень. Керівнику ДЗД доручено, зокрема, подати в установленому порядку відповідно до розпорядчих актів Національного банку з питань управління витратами пропозиції до КАВ НБУ на 2025 рік щодо зміни показників витрат за статтею **5.4.1 «Витрати на ремонт, техобслуговування необоротних матеріальних активів»** для забезпечення фінансування об'єкта.

Відповідальною за кошторисний процес особою ДЗД **пропозиції (лист / заявка) для внесення змін до показників** КАВ ЦА НБУ на 2025 рік для забезпечення позапланових / критичних потреб з **фінансування** витрат на проведення поточного ремонту адміністративної будівлі (адреса 1) **до ДФК не подавалися**, що не відповідає вимогам пункту 6 додатка 9 до Регламенту № 908-но⁸.

Разом з тим **без підтвердження наявної достатньої суми для фінансування такого ремонту, запланованого в КАВ ЦА НБУ на 2025 рік (1 млн грн), ДФК 21.01.2025 погоджено** створену ДЗД заявку № 2 щодо **здійснення закупівлі** для проведення поточного ремонту адміністративної будівлі (адреса 1) кошторисною вартістю **10,6 млн грн**, що не відповідає положенням рядків 2.6 і 2.7 етапу 2 «Створення, перевірка та погодження заявки № 2 з метою здійснення закупівель відповідно до Річного плану закупівель» Табличного опису процесу Регламенту № 1048-но.



В обґрунтуванні до заявки № 2 щодо здійснення закупівлі зазначалося, що фінансування у I кварталі 2025 року пропонувалося здійснити за рахунок перерозподілу ліміту за об'єктом (адреса 2) на суму 1,7 млн грн з подальшим поданням у встановленому порядку за підсумками I кварталу 2025 року пропозицій про збільшення ліміту за статтею 5.4.1 «Витрати на ремонт, техобслуговування необоротних матеріальних активів». Зазначена сума лише на 16 відс. забезпечувала потреби у фінансуванні таких витрат.

Національним банком 31.01.2025 оголошено проведення торгів на суму 10,6 млн грн, за результатами яких укладено договір від 11.03.2025 з ТОВ «Д» про надання послуг на суму 9,7 млн грн, тобто до затвердження Радою Національного банку КАВ НБУ на 2025 рік (зі змінами).

⁷ Рішення Ради Національного банку України від 12.11.2024 № 18-рд «Про затвердження кошторису адміністративних витрат Національного банку України на 2025 рік».

⁸ У редакції, чинній до 12.09.2025.



За результатами планового перегляду показників КАВ НБУ за I квартал 2025 року витрати на поточний ремонт адміністративної будівлі (адреса 1) збільшено на 9,7 млн грн в КАВ НБУ на 2025 рік (зі змінами). Такі зміни схвалені рішенням Правління Національного банку від 06.05.2025 № 157-рш та затверджені рішенням Ради Національного банку від 18.06.2025 № 7-рд. КАВ ЦА НБУ на 2025 рік (зі змінами) затверджено куратором ДФК 23.06.2025.

Фактично перший платіж за укладеним договором на суму 1,44 млн грн Національним банком здійснено 20.05.2025, що на 440 тис. грн перевищує визначений Кошторисом на цю дату плановий показник.

Здійснення закупівлі послуг та укладення договору до внесення змін до показників КАВ НБУ свідчить про недостатній контроль керівника ДЗД та ДФК за дотриманням кошторисної дисципліни, передбачений пунктом 8 розділу II Регламенту № 908-но⁹, що призвело до недотримання вимог Регламенту № 1048-но.



Згідно з пунктом 8 розділу II Регламенту № 908-но подвійний контроль за дотриманням кошторисної дисципліни забезпечує:

- керівник профільного підрозділу за доведеними показниками витрат / інвестицій та цільовим використанням коштів під час погодження / підписання документів, пов'язаних з фінансовими питаннями, шляхом аналізу документа, перевірки наявності відповідних погоджень документа;
- керівник ДФК під час погодження документів, пов'язаних з фінансовими питаннями, шляхом аналізу документа, перевірки наявності відповідних погоджень документа.

Загалом сума витрат на закупівлю послуг для проведення поточного ремонту адміністративної будівлі (адреса 1) не перевищувала обсягу планових витрат за статтею 5.4.1 «Витрати на ремонт, техобслуговування необоротних матеріальних активів» (145,8 млн грн), однак вона включає 22 види витрат, відповідальними за які є 8 профільних підрозділів — учасників кошторисного процесу.

Разом з тим лише за видом витрат «Поточний ремонт будівель, авто, обладнання» для здійснення поточного ремонту будівель до ДЗД на 2025 рік доведено 17 млн гривень. У I кварталі 2025 року за ініціативи ДЗД Національним банком здійснювались заходи (оголошувались / проводились закупівлі) з надання послуг з поточного ремонту будівель за іншими об'єктами загалом на суму 11,8 млн грн, що з урахуванням погодженої заявки № 2 щодо здійснення закупівлі для проведення поточного ремонту адміністративної будівлі (адреса 1) перевищувало доведений плановий показник витрат на 32 відс. (5,4 млн грн).

⁹ У редакції, чинній до 12.09.2025.



1.3. ВИТРАТИ НА УТРИМАННЯ ПЕРСОНАЛУ

ВИСНОВКИ

Протягом 2023–2025 років виплата винагороди (оплата праці) працівникам ЦА НБУ здійснювалась в межах показника витрат за відповідними показниками (видами витрат), затвердженими КАВ ЦА НБУ на відповідний рік, та згідно з розпорядчими актами Національного банку.

Аудитом встановлено, що перегляд (підвищення) розміру посадових окладів працівників ЦА поза межами централізованого перегляду та преміювання за результатами роботи за рік здійснено відповідно до Положення про винагороду (оплату праці) працівників ЦА, Порядку № 1010-но та щорічних наказів Національного банку.

Водночас протягом 2023–2025 років пропозиції щодо перегляду розміру посадового окладу Голови Національного банку з відповідним обґрунтуванням на розгляд Правління Національного банку не подавалися, що не відповідає вимогам пункту 4 Методики № 2-рд.

Розміри посадових окладів заступників Голови Національного банку за їх письмовими заявами визначались із застосуванням коефіцієнта 0,85 замість 0,9, встановленого пунктом 6 цієї Методики.

РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

Структура Національного банку станом на 01.12.2025 налічувала 39 самостійних структурних підрозділів ЦА НБУ. Зміни до організаційної структури Національного банку, що вносились протягом 2023–2025 років, збільшили штатну чисельність працівників ЦА НБУ на 212,2 од., або 5,9 відс. (з 3 652,25 од. на 01.01.2023 до 3 864,45 од. на 01.01.2026). Місячний фонд заробітної плати зріс на 60,4 відсотка.

Витрати на утримання персоналу загалом за 2023–2025 роки становили 12137,9 млн грн, або 79 відс. витрат Кошторису, що на 111,6 млн грн, або на 0,9 відс., менше планового показника КАВ ЦА НБУ.

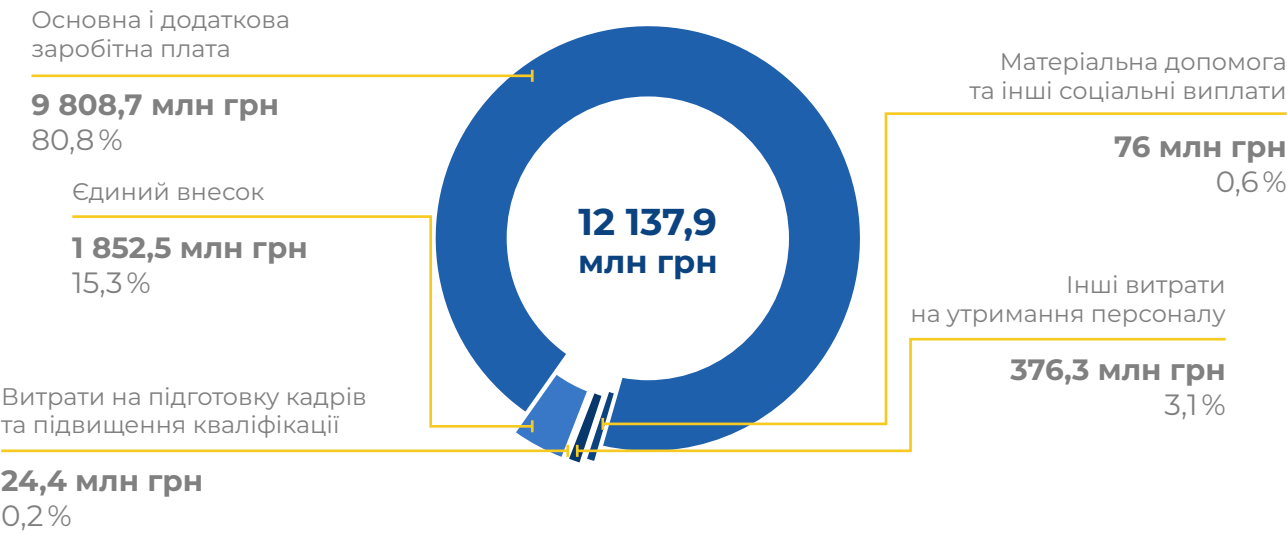


			2023	2024	2025
			≡	≡	≡
	Фактична чисельність працівників ЦА НБУ станом на 01 січня кожного року, од.	»	3 339,25	3 324,5 ↑	3 363,5 ↑
	Витрати на утримання персоналу, млн грн, зокрема:	»	3 261,1	3 896,5 ↑	4 980,3 ↑
	основна заробітна плата (посадові оклади), млн грн	»	1 659,6	1 935,1	2 465,5
	премії, млн грн	»	612,2	749,6	890,4

У 2025 році порівняно з 2024 роком фактичні витрати на утримання персоналу зросли на 27,8 відс., а порівняно з 2023 роком — на 52,7 відс., що свідчить про підвищення рівня оплати праці.

Витрати на основну та додаткову заробітну плату у структурі витрат на утримання персоналу становили 80,8 відс., із них основна заробітна плата (посадові оклади) — 61,8 відс. (діаграма 2).

Діаграма 2. Структура витрат на утримання персоналу у розрізі статей протягом 2023–2025 років



Частка нарахованих премій протягом трьох років становила 22,9 відс. (2 252,2 млн грн) загальних витрат за статтею «Основна та додаткова заробітна плата».



Винагорода (оплати праці) працівників ЦА НБУ передбачає такі складові: базова (основна заробітна плата (посадовий оклад)) та змінна частини винагороди (надбавки, доплати та премії), гарантійні та компенсаційні виплати (виплати, передбачені законодавством України), інші виплати (заохочувальні та компенсаційні виплати працівникам, що не мають постійного (фіксованого) характеру).

		2023	2024	2025
		≡	≡	≡
	Середньомісячна основна і додаткова заробітна плата одного працівника ЦА (без урахування Голови Національного банку та його заступників, керівників структурних підрозділів (рівня В-1)), тис. грн	» 61,8	72,9	91,0
	Середньомісячна основна і додаткова заробітна плата керівників структурних підрозділів (рівня В-1), тис. грн	» 261,7	291,0	348,0

Посадовий оклад для кожної посади встановлюється в межах затвердженої вилки ґрейду, до якого ця посада віднесена за результатами оцінювання посад за визначеною методикою ґрейдування.



Методика проведення ґрейдингу посад у Національному банку України, затверджена наказом Національного банку від 11.10.2017 № 1026-но (зі змінами), визначає методологію та основні засади проведення ґрейдингу посад у Національному банку з метою аналізу процесів та функцій, що виконуються на різних посадах, а також розбудови та вдосконалення політики винагороди працівників Національного банку. Вимоги цієї Методики поширюються на всі штатні посади ЦА та БМД НБУ, крім посад Голови Національного банку, його першого заступника та заступників, а також посад, які обліковуються у штаті підрозділів, виключених зі структури Національного банку.

У 2024 і 2025 роках, керуючись Положенням про винагороду (оплату праці) працівників ЦА, в Національному банку здійснено централізований перегляд (підвищення) розмірів посадових окладів за всіма посадами на 10 і 20 відс. відповідно.

Також, відповідно до визначених цим Положенням підстав, за окремими посадами відбулося зростання розміру посадових окладів поза межами централізованого перегляду.



Аудит засвідчив дотримання умов, визначених Положенням про винагороду (оплату праці) працівників ЦА НБУ, при здійсненні протягом 2023–2025 років перегляду (підвищення) розміру посадових окладів поза межами централізованого перегляду за посадами, включеними до якісної (нестатистичної) вибірки.

У більшості випадків (75 відс. у 2023 році, 40 відс. у 2024 році та 45 відс. у 2025 році) перегляд (підвищення) розміру посадових окладів поза межами централізованого перегляду, здійснювався при переведенні працівника (в межах одного структурного підрозділу) на посаду з вищим грейдом, з вищим рівнем кластерної посади (зі зміною або без зміни назви штатної посади) за умови зміни функцій та/або зростання складності, експертності, обсягів робіт з дотриманням умов, визначених підпунктом 1 пункту 16¹ Положення про винагороду (оплату праці) працівників ЦА.

Заробітна плата Голови Національного банку та його заступників визначається відповідно до Методики № 2-рд та складається із посадових окладів.



Відповідно до пункту 3 Методики № 2-рд розмір посадового окладу Голови Національного банку встановлюється в розмірі, не більшому ніж середньомісячний розмір основної заробітної плати керівництва державних банків України, що визначений за даними інформації про розмір заробітної плати керівництва державних банків України за IV квартал року, що передує періоду, з якого переглядається розмір посадового окладу Голови Національного банку.

Перегляд розміру посадового окладу Голови Національного банку здійснюється не рідше ніж один раз на рік (пункт 7 Методики № 2-рд).

Розмір посадового окладу Голови Національного банку, що застосовувався у 2023–2025 роках, схвалений рішенням Правління Національного банку та затверджений рішенням Ради Національного банку від 28.05.2021 № 28-рд відповідно до Методики визначення заробітної плати Голови Національного банку України та його заступників та про встановлення розміру посадового окладу Голови Національного банку України¹⁰.

Протягом 2023–2025 років відповідно до пункту 4 Методики № 2-рд Департаментом персоналу НБУ здійснювався розрахунок середньомісячного розміру основної заробітної плати керівництва державних банків України. Водночас пропозиції щодо перегляду розміру посадового окладу Голови Національного банку з відповідним обґрунтуванням на розгляд Правління Національного банку не подавались, відповідно рішення про схвалення розміру посадового окладу Голови Національного банку Правлінням не приймалось.

¹⁰ Схваленої рішенням Правління Національного банку України та затвердженої рішенням Ради Національного банку від 12.09.2017 № 40-рд.



Відповідно до пункту 6 Методики № 2-рд розміри посадових окладів заступників Голови Національного банку визначаються із застосуванням коефіцієнта 0,9 від розміру посадового окладу, встановленого Голові Національного банку Радою Національного банку.

Протягом 2023–2025 років розміри посадових окладів заступників Голови Національного банку за їх письмовими заявами визначались із застосуванням коефіцієнта 0,85 від розміру посадового окладу, встановленого Голові Національного банку Радою Національного банку.

Водночас Методикою № 2-рд не визначено інших умов (підстав) перегляду розміру посадового окладу Голови Національного банку, а також застосування коефіцієнта розміру посадового окладу заступників Голови Національного банку. Крім того, положення Методики № 2-рд визначають періодичність перегляду розміру посадового окладу Голови Національного банку (не рідше ніж один раз на рік), однак не встановлюють строків подання Департаментом персоналу НБУ пропозицій щодо такого перегляду на розгляд Правління Національного банку.

На період дії воєнного стану на території України пунктом 5¹ Порядку № 1010-но встановлено окремий порядок преміювання працівників за результатами роботи за рік, який передбачає урахування питомої ваги невідпрацьованого робочого часу.



До невідпрацьованого робочого часу враховується час (робочі дні) перебування працівників у простої, щорічній (основній і додатковій) відпустці, тривалість якої перевищує 18 робочих днів (у межах 24 календарних днів), відпустці без збереження заробітної плати, відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та шестирічного віку, інших видах відпусток, дні тимчасової непрацездатності, зарахування до підрозділів територіальної оборони, за призовом під час мобілізації в особливий період, військової служби за призовом осіб офіцерського складу, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення, строкової військової служби, інші види відсутності у випадках, передбачених законодавством України (пункт 5¹ Порядку № 1010-но).

Результати аудиту засвідчили, що протягом 2023–2025 років преміювання за результатами роботи працівників здійснювалося відповідно до вимог Порядку № 1010-но та на підставі щорічних наказів Національного банку і враховувало питому вагу невідпрацьованого часу, стаж роботи у Національному банку (три та більше місяців) та розмір премії, який не перевищував трьох посадових окладів (у 2023 році — 1,5, у 2024 році — 1,7 та у 2025 році — 1,35 окладу).



Разом з тим встановлено, що в графі 37 «Відпрацьовано за місяць днів» табелів обліку використання робочого часу, складених в SAP HCM, працівникам НБУ, які відбували у відрядження та поверталися з нього у вихідні дні, такі дні враховані як робочі. Це не відповідає вимогам наказу Національного банку від 24.12.2015 № 383-од «Про окремі питання оплати праці працівників Національного банку України», який передбачає надання інших днів відпочинку без оплати, а не зарахування вихідних як відпрацьованих. Під час проведення аудиту алгоритм формування кількості відпрацьованих днів працівниками НБУ скориговано в SAP HCM, що підтверджено відповідними табелями. Фінансового впливу на розрахунок заробітної палати з цього питання не встановлено.

Крім того, показник «Відпрацьовано за місяць вечірніх годин», зазначений у формі табеля обліку використання робочого часу, складеного в SAP HCM, не передбачений формою табеля, визначеною додатком 1 до Порядку № 458-рш.

1.4. ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ НА ІНВЕСТИЦІЇ

Планування та виконання інвестицій у створення та розвиток матеріально-технічної бази для забезпечення діяльності Національного банку в КАВ НБУ протягом 2023–2025 років загалом здійснювалось відповідно до вимог нормативно-правових та розпорядчих актів.

Водночас недотримання профільними підрозділами та БМД НБУ окремих положень нормативно-правових та розпорядчих актів під час здійснення кошторисного процесу, а також недостатній контроль з боку керівників цих підрозділів призвели до неналежного планування і виконання КАВ НБУ та нераціонального використання коштів Кошторису.

1.4.1. Виконання інвестиційних заходів, пов'язаних із реалізацією стратегічних заходів

ВИСНОВКИ

Витрати на інвестиційні заходи, пов'язані із реалізацією стратегічних заходів, включені до затвердженого КАВ НБУ на 2025 рік у обсягах, визначених Стратегією Національного банку. Водночас не забезпечено виконання третини інвестиційних заходів з кінцевим терміном освоєння бюджету у 2025 році.

Як наслідок, окремі стратегічні заходи залишилися нереалізованими повною мірою.



Зміни до Стратегії Національного банку в частині термінів освоєння коштів на визначені інвестиційні заходи, які залишилися нереалізованими, не вносились.

РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

Стратегією Національного банку визначені стратегічні заходи для досягнення п'яти основних цілей: стійка гривня, фінансова стабільність, фінансова система працює на відновлення країни, сучасні фінансові послуги, ефективний центральний банк.

Рішенням Правління Національного банку від 21.04.2025 № 148-рш Стратегію Національного банку доповнено новим розділом VII «Бюджет реалізації стратегії Національного банку України». У цьому розділі відображено бюджет реалізації цієї Стратегії, який розраховується як загальний обсяг інвестицій на реалізацію стратегічних заходів та зведений бюджет проєктів, пов'язаних із їх реалізацією.

Визначена Стратегією Національного банку загальна сума витрат на її реалізацію, розрахована на підставі інформації щодо вартості інвестиційних заходів, пов'язаних із реалізацією стратегічних заходів, становить 617,7 млн грн, зокрема 348,5 млн грн, включені до затвердженого КАВ НБУ на 2025 рік. Суми витрат структуруються за 5 стратегічними заходами та 15 інвестиційними заходами, пов'язаними з їх реалізацією.

Із 11 інвестиційних заходів, кінцевий термін освоєння бюджету яких припадає на 2025 рік, станом на 01.01.2026 Національним банком профінансовано та завершено 7. Ще 4 інвестиційні заходи залишилися невиконаними:

- за двома інвестиційними заходами для реалізації стратегічного заходу «5.4.9. Розвиток систем, що забезпечують фізичну безпеку об'єктів Національного банку» кошти, включені до затвердженого КАВ НБУ на 2025 рік, взагалі не освоєні;
- за інвестиційним заходом «Розвиток Комплексної інформаційної системи Національного банку з метою переходу на сучасну архітектурну платформу з розширеною функціональністю» для реалізації стратегічного заходу «5.5.1. Розвиток обчислювальних потужностей Національного банку» із запланованих (зі змінами) 5,9 млн грн витрачено 3,6 млн грн, або 61,3 відсотка;
- за інвестиційним заходом «Капітальний ремонт вхідної групи та нежилых приміщень адміністративної будівлі Національного банку за адресою: м. Київ, вул. Січових Стрільців, 15 (літ. А)» (розпочатий ще у 2024 році) для реалізації стратегічного заходу «5.4.11. Зручний офіс» протягом 2024–2025 років витрачено 1,1 млн грн, або 16,9 відс. скоригованого плану на цей період (6,6 млн грн).

За інформацією НБУ, причинами невиконання, зокрема, є: потреба у внесенні змін до нормативно-правових актів Національного банку; продовження термінів виконання будівельних робіт на об'єкті; затримка при виконанні робіт розробником (складна структура НБУ, різні локації тощо); залежність часу отримання Атестату відповідності за результатами проведення державної експертизи комплексної системи захисту інформації



в Комплексній інформаційній системі Національного банку від часу опрацювання поданих документів Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Інвестиційний захід «Придбання системи контролю за якістю банкнот BPS X9» з кінцевим терміном освоєння коштів у 2026 році профінансовано достроково у 2025 році. Цьому сприяло скорочення терміну поставки постачальником системи BPS X9 та оновлення комерційної пропозиції зі зменшеною вартістю.

Отже, протягом 2025 року окремі стратегічні заходи нереалізовані повною мірою. Зміни до Стратегії Національного банку в частині термінів освоєння коштів для реалізації інвестиційних заходів, які мали кінцевий термін освоєння бюджету у 2025 році та залишилися не реалізованими, не внесені.

Разом з тим відповідно до Положення про розроблення стратегічного бачення та довгострокового плану розвитку Національного банку України, затвердженого рішенням Правління Національного банку від 08.04.2024 № 115-рш, зміни до Стратегії вносяться, зокрема, для можливого коригування з урахуванням змін у контексті, виявлених стратегічних ризиків, потреб клієнтів Національного банку та/або динаміки виконання стратегії.



Змінами, внесеними наказом № 781-но до Регламенту № 908-но (чинні з 12.09.2025), визначено: інвестиційним заходом у кошторисному процесі вважається дія, що потребує фінансування та здійснюється, зокрема, на виконання стратегічного заходу (незалежно від обсягу інвестицій). Вид інвестиційного заходу залежить від розділу операційного плану, в якому заплановано відповідну дію, зокрема, виконання стратегії (пункт 15 додатка 2 до Регламенту № 908-но).

Звіт про виконання Стратегії Національного банку щороку складається та подається Правлінню Національного банку.

1.4.2. Планування інвестицій у створення та розвиток матеріально-технічної бази для забезпечення діяльності Національного банку

ВИСНОВКИ

Через недостатній контроль за дотриманням кошторисної дисципліни під час кошторисного процесу БМД НБУ та ЦА НБУ не дотримані вимоги регламентів № 760-но та № 908-но¹¹ на окремих етапах планування інвестицій.

¹¹ У редакції, чинній до 12.09.2025.



Як наслідок, до проєктів КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки витрати на інвестиції включалися без належного обґрунтування.

Майже третина звітів про виконання інвестиційних заходів за 2025 рік не містила інформації, яка б підтверджувала завершення таких заходів. Зазначене не вплинуло на достовірність відображення витрат у звіті про виконання КАВ НБУ, однак не підтверджувало досягнення мети інвестиційного заходу.

Складання таких звітів БМД НБУ запроваджено лише з 12.09.2025.

РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

Інвестиції в КІ ЦА НБУ та КІ БМД НБУ плануються за статтями витрат на капітальні вкладення у: створення нових та реконструкцію наявних об'єктів банку, розвиток національної платіжної та інформаційної систем, створення матеріальної бази для забезпечення діяльності Національного банку, зберігання та обігу готівки.



Згідно з пунктом 4 додатка 2 до Регламенту № 760-но та пунктом 4 додатка 3 до Регламенту № 908-но джерелом інвестицій БМД НБУ є амортизаційні відрахування та централізоване фінансування Національного банку.

Фактично інвестиції КАВ НБУ за **2023–2025 роки** становили **1628,7 млн грн** (ЦА НБУ — 720,5 млн грн, БМД НБУ — 908,2 млн грн). Виконання планових показників КАВ НБУ (зі змінами) за цим розділом: 2023 рік — 65 відс., 2024 рік — 76,8 відс. та 2025 рік — 78,3 відс. (додаток 6 до Звіту).

У 2025 році, порівняно з 2023 роком, фінансування інвестицій збільшилося в **2,4 рази** (з 368,3 до 869,1 млн грн).

Найбільший обсяг коштів — **59,1 відс. (963,4 млн грн)** спрямовано за статтею 3 «Капітальні вкладення у створення матеріальної бази для забезпечення діяльності банку, зберігання та обігу готівки» (ЦА НБУ — 221,1 млн грн; БМД НБУ — 742,3 млн грн). **За три роки такі витрати зросли у 6,3 рази** (з 109,3 до 692,4 млн грн): лише у 2025 році для придбання обладнання для виготовлення грошей, сувенірної продукції та систем оброблення готівки БМД НБУ використано **366,4 млн гривень** (додаток 6 до Звіту).

Протягом 2023–2025 років планові показники капітальних вкладень не виконано загалом **на 202,8 млн грн, або 11,1 відс.**, що зумовлено насамперед перенесенням фінансування капітальних вкладень на наступні періоди, затримкою із закупівлею (уточнення специфікації, проведення консультацій), призупиненням (продовженням) реалізації окремих інвестицій з метою уточнення обсягів робіт та технічного завдання, перенесення остаточних розрахунків за укладеними договорами на наступний рік.



Згідно з пунктом 13 додатка 2 до Регламенту № 760-но та пунктом 13 додатка 3 до Регламенту № 908-но¹² за інвестиціями, обсяги реалізації яких перевищують 2 млн грн (за визначеними статтями), БМД НБУ складає та подає до ДФК фінансово-економічне обґрунтування їх доцільності та матеріали до нього. ДФК здійснює аналіз фінансово-економічного обґрунтування інвестицій щодо очікуваної окупності інвестицій, отримання вигід від їх реалізації, та за результатами надає БМД НБУ відповідний експертний висновок.

Аудит засвідчив: **БМД НБУ не подавав до ДФК фінансово-економічного обґрунтування доцільності інвестицій і матеріалів до нього для складання експертних висновків. Відповідно, ДФК не складав експертні висновки щодо очікуваної окупності інвестицій¹³, отримання вигід від їх реалізації у розрізі інвестицій, натомість формував висновки до проєкту КІ БМД НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки.** Зазначене не відповідає вимогам пункту 13 додатка 2 до Регламенту № 760-но та пункту 13 додатка 3 до Регламенту № 908-но¹⁴.

Без складених ДФК експертних висновків **в КІ БМД НБУ на 2023, 2024, 2025 роки заплановано 13 інвестицій** (з обсягом фінансування 480,8 млн грн), на реалізацію яких протягом 2023–2025 років фактично спрямовано **468,6 млн гривень**.

Відповідно до вимог Порядку № 51701 такі **висновки мали складатися** з урахуванням комплексного аналізу обґрунтувань, детальних розрахунків прогнозних даних витрат (на впровадження, після впровадження) та/або їх вигід, окупності, затвердженої кошторисної вартості, альтернативних варіантів реалізації, **підтверджених наданими БМД НБУ матеріалами**.



Згідно з пунктом 10 Порядку № 51701 висновок повинен містити таку інформацію, зокрема: загальну вартість інвестиційного заходу (з урахуванням мита, ПДВ, курсу валют на дату розрахунку вартості), поточний стан / статус освоєння коштів, у випадку зростання / зменшення кошторисної вартості — опис основних причин таких змін; обґрунтування необхідності реалізації інвестиційного заходу (зокрема, на заміну яких основних засобів пропонуються інвестиції (дата введення в експлуатацію, термін експлуатації, залишкова вартість тощо), наявність аварійних актів, актів про списання тощо, проблеми, які передбачається розв'язати після його реалізації, наслідки / ризики у разі, коли його не буде реалізовано); інформацію про висновки профільних підрозділів; опис основних підходів / припущень, які були застосовані при розрахунках окупності, визначенні витрат та вигід; результати аналізу та оцінка ефективності такого заходу.

¹² У редакції, чинній до 12.09.2025.

¹³ Згідно з підпунктом 8.4.3 Порядку № 51701 інвестиційний захід вважається окупним, якщо на відповідному горизонті планування загальні вигоди перевищують загальні витрати, чиста приведена вартість є позитивною, індекс прибутковості більше одиниці, внутрішня норма доходності більше ставки дисконтування.

¹⁴ У редакції, чинній до 12.09.2025.



Висновки, що складались ДФК до проєкту КІ БМД НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки не містили у повному обсязі інформації, визначеної пунктом 10 Порядку № 51701.

Так, у висновку ДФК до проєкту КІ БМД НБУ на 2023 рік зазначено про планові показники інвестицій за окремими статтями КІ БМД НБУ, що були об'єктами минулих років: за статтею 2 «Капітальні вкладення у розвиток національної платіжної та інформаційної систем» (10,8 млн грн) та статтею 3.4 «Інші необоротні матеріальні і нематеріальні активи» (7,8 млн грн).

При цьому такі висновки не містять інформації щодо аналізу інвестицій БМД НБУ, кошти на які планувалися на 2023 рік, зокрема на будівництво складу сировини та матеріалів на Фабриці банкнотного паперу (457 тис. грн, загальна сума інвестиції — 13 млн грн); придбання демінералізатора типу Alpha 10 на заміну зношеного обладнання для забезпечення потреб Банкнотної фабрики (5,3 млн грн).

За результатами розгляду проєктів КІ БМД НБУ на 2024 і 2025 роки у висновках ДФК, зокрема, зазначалося: «нові ініціативи структурних підрозділів БМД НБУ за статтею 3 «Капітальні вкладення у створення матеріальної бази для забезпечення діяльності банку, зберігання та обігу готівки» КІ БМД НБУ з **неявним економічним ефектом, не є критичними з точки зору терміновості їх реалізації**, однак спрямовані на підтримку належного технічного стану та готовності обладнання підприємства до виконання виробничих завдань. БМД НБУ запропоновано розглянути можливість їх перенесення на наступні планові роки».

У висновках надавалася інформація щодо **окремих** показників оцінки ефективності інвестицій: чиста приведена вартість (NPV); внутрішня норма доходності (IRR); індекс прибутковості (PI). Так, у висновку до проєкту КІ БМД НБУ на 2024 рік не наведено показників внутрішньої норми доходності (IRR) та індексу прибутковості (PI) щодо інвестиції «Заміна шліфувального станка Rastelli Super (1994 рік) для виготовлення інтагліоформ» (планова вартість становить 38,6 млн грн). За інвестиціями, зазначеними у висновку до проєкту КІ БМД НБУ на 2025 рік, такі показники взагалі не визначалися.

Разом з тим висновки ДФК **не містили інформації щодо окупності таких інвестицій та опису основних підходів / припущень, які застосовані при розрахунках окупності, визначенні витрат та вигід.**

Відповідно, управлінські рішення приймалися без належного документального обґрунтування, необхідного для порівняння варіантів, оцінки загальної вартості та готовності, окупності, а також моніторингу очікуваних вигід інвестицій БМД НБУ, що вплинуло на **продовження строків завершення інвестицій (в окремих випадках більше трьох років) та збільшення фінансування на їх реалізацію.**

Для прикладу. Правлінням Національного банку прийнято рішення від 18.01.2022 № 21-рш щодо будівництва складу сировини та матеріалів на Фабриці банкнотного



паперу з прогнозованою кошторисною вартістю 13 млн грн, де вартість проєктної документації становить 0,5 млн грн, яким, зокрема, визначено здійснити фінансування проєктних робіт вищезазначеного об'єкта за рахунок амортизаційних відрахувань БМД НБУ на 2023 рік.



Визначення вартості будівництва здійснювалося на основі об'єкта-аналога. За об'єкт-аналог прийнято будівлю складу палива об'єкта «Будівництво об'єкта енергетичної інфраструктури — теплоелектроцентралі (ТЕЦ) електричної потужністю 8,6 МВт на біопаливі в м. Токмак» (загальна площа — 1974 м²). Вартість будівництва об'єкта-аналога за зведеним кошторисним розрахунком становить 42 728 640 грн. Вартість складу сировини, що проєктується, площею 600 м² орієнтовно розраховується так: $42\,728\,640 / 1974 \times 600 = 12\,987\,428$ грн. Прогнозована вартість будівництва орієнтовно може становити 12 987 000 грн з ПДВ, зокрема вартість проєктних робіт та експертизи проєкту — 456 824 грн 40 коп. з ПДВ.

У пояснювальній записці керівника БМД НБУ, наданій Правлінню Національного банку, підставою для будівництва складу визначена нагальна потреба у додатковій площі для створення необхідного складського запасу (резерву) сировини, хімікатів та матеріалів, а також зазначено, що нереалізація проєкту будівництва призведе до нестворення необхідного складського запасу (резерву) сировини, хімікатів та матеріалів, що, у свою чергу, зумовить можливі ризики завдання матеріальної шкоди НБУ.

Рішенням Правління Національного банку від 19.09.2022 № 460-рш термін фінансування будівництва перенесено на 2023 рік. У КІ БМД НБУ на 2023 рік затверджено витрати в обсязі 0,5 млн гривень.

При формуванні КІ БМД НБУ на 2024 рік БМД НБУ також не подавав фінансово-економічне обґрунтування доцільності інвестицій у будівництво складу і матеріали до нього, відповідно, експертний висновок ДФК не складався. При цьому до розділу «Інвестиції у створення та розвиток матеріально-технічної бази для забезпечення діяльності банку» КАВ НБУ на 2024 рік¹⁵ включено планові витрати на будівництво складу з прогнозованою кошторисною вартістю 12,5 млн гривень.

Отже, рішення про включення зазначених витрат до КАВ НБУ на 2024 рік приймалися, зокрема, без комплексного аналізу обґрунтувань, детальних розрахунків прогнозних даних витрат, затвердженої кошторисної вартості.

У травні 2024 року рішенням Правління Національного банку від 14.05.2024 № 168-рш затверджено проєктну документацію на будівництво складу загальною кошторисною вартістю 21,3 млн грн та визначено включити цей об'єкт до планів капітальних вкладень у будівництво власних об'єктів БМД НБУ та їх фінансування на 2024 і 2025 роки.

¹⁵ Затвердженого рішенням Ради Національного банку від 13.11.2023 № 18-рд.



Рішенням Правління Національного банку від 29.01.2026 № 26-рш затверджено проєктну документацію будівництва складу загальною кошторисною вартістю 24,8 млн грн з фінансуванням у 2024, 2025 і 2026 роках.

Терміни будівництва складу сировини та матеріалів на Фабриці банкнотного паперу продовжились (з 2022 до 2026 року) та зросла його кошторисна вартість (з 12,5 до 24,8 млн грн).



За поясненням Національного банку, такі зміни обґрунтовувалися виявленням потреби в уточненні проєктних рішень щодо конструктивних елементів будівлі, інженерних мереж, що потребувало перегляду послідовності робіт і коригування кошторисної документації робочого проєкту, виконанням додаткових робіт, пов'язаних з підготовкою основ, посиленням окремих конструктивних елементів, уточненням відміток та геометричних параметрів, а також адаптацією рішень до фактичних умов будівельного майданчика.

Положенням про порядок організації нового будівництва, реконструкції, реставрації (ремонт реставраційного) та капітального ремонту будівель і споруд Національного банку України, затвердженим рішенням Правління Національного банку від 03.12.2021 № 604-рш, на рівні ЦА НБУ передбачено створення робочої групи з представників профільних підрозділів НБУ та керівників рівня В-1 — В-3, які мають знання, досвід та повноваження, потрібні для надання експертної оцінки ініціативам і проєктним рішенням за профільним напрямом. Водночас **на рівні БМД НБУ створення такої робочої групи розпорядчими актами Національного банку не визначено.**

Також **без комплексного аналізу документів та обґрунтувань щодо придбання та впровадження нового обладнання та експертного висновку ДФК реалізовувалася інвестиція** «Заміна шліфувального станка Rastelli Super (1994 рік) для виготовлення інтагліоформ».

Планування цієї інвестиції на 2024 рік обґрунтовувалось БМД НБУ необхідністю заміни станка, введеного в експлуатацію в 1994 році, у зв'язку з фізичним зношенням основних його вузлів для шліфування інтагліоформ¹⁶, ризиками зупинки станка та, відповідно, неналежного виготовлення форм інтагліодруку для виробництва Банкнотної фабрики БМД НБУ та на замовлення в межах співпраці за зовнішніми договорами, зупинки процесів інтагліодруку.

З урахуванням прийнятого рішення щодо придбання такого обладнання у фірми, що постачала технологію виготовлення форм на Банкнотну фабрику БМД НБУ, застосовано процедуру закупівлі в одного учасника (компанія Швейцарської Конфедерації) та укладено прямий договір від 21.06.2024. Умовами укладеного договору передбачено,

¹⁶ Через тривалий термін експлуатації та різницю у товщині друкарської форми (± 5 мкм), яка перевищує межі допустимих відхилень, виникають ризики збільшення технічних та технологічних відходів під час виготовлення друкованої продукції.



зокрема, надання послуг онлайн із встановлення (монтажу), технічного обслуговування, експлуатації та пусконаладження обладнання, однак **умови щодо придбання нового обладнання таким договором не визначалися.**

За цим договором БМД НБУ отримано шліфувальний станок **2016 року виробництва з ознаками попередньої експлуатації**, за який у 2024 році сплачено **35,8 млн грн** (639,5 тис. євро). Під час монтажу та отримання послуг з онлайн-підтримки з встановлення (монтажу) та пусконаладження станка виявлено низку невідповідностей (недоліків), що унеможливило введення обладнання в експлуатацію.

У 2025 році до договору від 21.06.2024 внесено зміни: продовжено термін реалізації інвестиції до 30.06.2026. Отримане обладнання відправлено постачальникові для усунення виявлених недоліків та його заміни на якісне.

Отже, **досягнення цілі інвестиції відтерміновано.**

Встановлені аудитом факти свідчать **про недотримання кошторисної дисципліни при плануванні витрат КІ БМД НБУ, зокрема, в частині забезпечення прозорості обґрунтування предмета закупівлі, його технічних та якісних характеристик, що може призвести до нераціонального використання коштів КАВ НБУ.**

За двома зверненнями БМД НБУ, до яких надавались фінансово-економічне обґрунтування доцільності інвестиції та матеріали до нього, **після затвердження КІ БМД НБУ на плановий 2023 рік ДФК підготовлено експертні висновки.**

Водночас розпорядчими актами Національного банку не визначено вимог про підготовку експертних висновків за інвестиційними заходами БМД НБУ **вже після затвердження КІ БМД НБУ.**

З 12.09.2025 змінами, внесеними до Регламенту № 908-но наказом № 781-но, визначено нові положення про підготовку ДФК експертних висновків за інвестиційними заходами БМД НБУ: ДФК розглядає та здійснює аналіз проєкту КІ БМД НБУ та обґрунтувань, про що зазначає у висновку до проєкту КІ БМД НБУ.

Інвестиції ЦА НБУ

Пунктом 13 додатка 3 до Регламенту № 760-но та пунктом 13 додатка 2 до Регламенту № 908-но¹⁷ визначено: **до інвестиційних заходів належать інвестиції у межах поточної діяльності, що спрямовані на розвиток та модернізацію, відновлення та заміщення необоротного активу, та інвестиції, пов'язані з дотриманням вимог законодавства України, вартістю від 2 млн гривень.**

¹⁷ У редакції, чинній до 12.09.2025.



Профільний підрозділ після погодження інвестиційного заходу з куратором складає запит на інвестиції за визначеною формою та подає його до ДФК разом із пропозиціями щодо витрат / інвестицій під час формування проєкту КАВ НБУ на плановий рік.

ДФК розглядає запит на інвестиції та складає експертний висновок щодо очікуваних вигід і витрат на їх реалізацію (переваг та недоліків — якщо застосовується спрощена форма), про що зазначає у запиті на інвестиції.

Аудит засвідчив: **при формуванні проєктів КІ ЦА НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки у 28 відс. запитів на інвестиції (фактичні витрати за якими становили 29,7 млн грн) зазначено про надання висновків до проєкту Плану капітальних вкладень на відповідний плановий рік, що не відповідає вимогам пункту 16 додатка 3 до Регламенту № 760-но та пункту 16 додатка 2 до Регламенту № 908-но¹⁸. Такі висновки не містили інформації щодо очікуваних вигід і витрат на реалізацію інвестиційних заходів.**

З 12.09.2025 змінами, внесеними до Регламенту № 908-но наказом № 781-но, визначено нові положення про підготовку ДФК висновків щодо очікуваних вигід і витрат у запитах на інвестиції: **у разі необхідності колегіального обговорення зауважень ДФК щодо інвестиційного заходу, ДФК готує інформацію та висновки щодо цього для попереднього обговорення до Бюджетного комітету Національного банку. При цьому вимоги до змісту висновків ДФК та критеріїв визначення необхідності колегіального обговорення зауважень ДФК щодо інвестиційного заходу не визначені.**

Звіт про виконання інвестиційних заходів

Після реалізації інвестиційного заходу профільним підрозділом учасником кошторисного процесу спільно зі структурним підрозділом ЦА НБУ (замовником) складався звіт про виконання інвестиційного заходу, який разом з поясненнями причин відхилень фактичних показників від планових (за наявності відхилення) подавався до ДФК.

Відповідно до пункту 19 додатка 3 до Регламенту № 760-но та пункту 19 додатка 2 до Регламенту № 908-но¹⁹ такий звіт подавався не пізніше місяця, наступного за місяцем, у якому **завершено інвестиційний захід.**



Звіт за інвестиційним заходом виду 1 (розвиток та модернізація) подається за формою cost/benefit аналізу, що подавалася до запиту на інвестиції, виду 2 (відновлення та заміна) та виду 3 (дотримання вимог законодавства України) — у довільній формі.

¹⁸ У редакції, чинній до 12.09.2025.

¹⁹ У редакції, чинній до 12.09.2025.



На підставі отриманого звіту про виконання інвестиційного заходу відповідальний за планування ДФК у САП НБУ забезпечував блокування місця виникнення витрат такого інвестиційного заходу.

Встановлено, що протягом 2023–2025 років профільними підрозділами до ДФК надано 40 звітів про виконання інвестиційних заходів, що містили інформацію про фактичні суми витрат, які планувалися в КАВ НБУ для реалізації інвестиційних заходів та відображені у звітах про виконання КАВ НБУ на відповідні роки.

Водночас 28,6 відс. звітів про виконання інвестиційного заходу за 2025 рік, на реалізацію яких Національним банком спрямовано 34,4 млн грн, не містили інформації, яка б підтверджувала його завершення (акт введення в експлуатацію тощо).

В окремих випадках звіти про виконання інвестиційного заходу профільними підрозділами до ДФК надавалися раніше дати введення в експлуатацію придбаних активів.

Зокрема, звіт про виконання інвестиційного заходу щодо технічного переоснащення дахової котельні НБУ (заміна теплообмінника та двох газових котлів з водогрійних на конденсаційні), фактичні витрати на реалізацію якого становили 11,6 млн грн, складено 18.02.2026. При цьому акт про поліпшення / комплектацію об'єктів необоротних матеріальних активів, який підтверджує фактичне виконання такого заходу, затверджений директором ДЗД 02.03.2026.

Зазначене не вплинуло на достовірність відображення обсягу витрат у звіті про виконання КАВ НБУ за 2025 рік, однак не підтверджувало досягнення мети інвестиційного заходу.



Змінами, внесеними до Регламенту № 908-но наказом № 781 (чинні з 12.09.2025), зокрема, визначено: інвестиційний захід вважається завершеним, якщо завершено фінансування (що підтверджується звітністю в САП НБУ про використання запланованих коштів) та для відповідної дії в операційному плані підрозділу-замовника зазначено статус виконання, що свідчить про досягнення мети дії.

Вимога щодо складання звіту про виконання інвестиційного заходу БМД НБУ запроваджена лише з 12.09.2025.



1.4.3. Виконання договорів, укладених на виконання інвестиційних заходів, та оприлюднення звітів про їх виконання

ВИСНОВКИ

Протягом 2023–2025 років Національним банком укладено 122 договори для реалізації інвестиційних заходів.

Аудит засвідчив забезпечення виконання Національним банком договорів на загальну суму зобов'язань 330 млн грн, укладених на виконання інвестиційних заходів, та оприлюднення звітів про їх виконання в електронній системі закупівель.

Водночас строки виконання зобов'язань у 27 відс. договорів щодо поставки товарів, виконання робіт або надання послуг на суму зобов'язань 43,5 млн грн продовжено без достатнього документального підтвердження обставин для такого продовження від підрядників / постачальників / контрагентів, що не відповідало вимогам нормативно-правових актів в частині належного документального підтвердження підстав для внесення змін до істотних умов договорів.

РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

Відповідно до частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178 після підписання договору про закупівлю його істотні умови не можуть змінюватися до повного виконання сторонами зобов'язань, крім випадків, прямо визначених законодавством. Такий підхід спрямований на забезпечення стабільності договірних відносин та унеможливлення необґрунтованої зміни умов закупівлі після завершення конкурентної процедури.

Одним із випадків продовження строку дії договору про закупівлю та строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг, визначених пунктом 4 частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та підпунктом 4 пункту 19 Особливостей № 1178, є виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, серед іншого обставин непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю.

Аудитом встановлено, що Національним банком протягом 2023–2025 років забезпечено процедуру укладання та виконання 122 договорів на суму зобов'язань 715,4 млн грн за інвестиційними заходами, зокрема, за окремими договорами вносилися зміни до строків їх дії та виконання зобов'язань за ними.



Так, у 27,3 відс. (3 із 11 договорів на суму 43,5 млн грн) продовження строку дії або виконання зобов'язань здійснено за недостатнього документального обґрунтування через ненадання підрядниками / постачальниками / контрагентами належних документальних підтверджень об'єктивних обставин, які стали підставою для внесення відповідних змін до договорів, а саме за договором:

- від 08.12.2023 № 23-81-392 ТОВ «Г» до листа від 12.04.2024 № 603 щодо продовження строку дії договору та виконання зобов'язань не додано сертифікат Торгово-промислової палати України або інший документ, який би підтверджував форс-мажорні обставини. Через ненадання такого підтвердження не було належним чином засвідчено факт виникнення об'єктивних обставин, які спричинили затримку постачання матеріалів та обладнання, необхідних для виконання договору;
- від 02.08.2023 № 106669 листи постачальника від 25.11.2024 № 2511-1/2024 та від 03.12.2024 № 0312-1/2024 не містили документально підтверджених об'єктивних обставин затримки постачання комплектуючих до автомобіля спеціального призначення, яка, за твердженням постачальника, зумовлена погіршенням логістики та відключенням електроенергії. Надані листи ТОВ «ДУ» від 02.12.2024 б/н та ТОВ «СС» від 12.08.2024 № 78 не містили документального підтвердження зазначених обставини. Водночас додатковий договір про продовження строків виконання зобов'язань укладено через 17 днів після завершення строку постачання товару, визначеного основним договором. Уповноваженою особою Національного банку прийнято рішення про незастосування до постачальника 30,3 тис. грн штрафних санкцій за порушення строків поставки товару в повній комплектації. Вимога до постачальника, як визначено пунктом 7.3 основного договору, не формувалась та не надсилалась;
- від 04.08.2025 № 109357 кондиціонерні системи у межах строку виконання зобов'язань, визначеного основним договором, поставлені та встановлені лише за двома адресами, а за однією адресою роботи перебували на стадії виконання. При цьому лист ТОВ «А» від 22.09.2025 № 12-09-25/1/29 щодо продовження строку виконання зобов'язань не містив об'єктивних обставин та документального підтвердження затримки виконання робіт за іншими місцями поставки та встановлення товару: за однією адресою у м. Києві та двома у м. Хмельницькому.

Як причини для продовження строку виконання зобов'язань в листах підрядників / постачальників / контрагентів зазначені: введення воєнного стану, погіршенням логістики у воєнний час, регулярні повітряні тривоги, що призводили до тимчасового припинення робіт, відключення електроенергії тощо. Однак документального підтвердження таких обставин, що спричинили продовження виконання зобов'язань, до листів не додано.



Як свідчить огляд **судової практики Верховного Суду** з вирішення господарських спорів в умовах воєнного стану (від 20.03.2026): зважаючи на те, що на момент укладення договорів по всій території України вже було введено воєнний стан, настання обставин, зокрема, зазначених в листах підрядників / постачальників / контрагентів, не може розглядатися як підстава для внесення змін до окремих пунктів договору. Кожен суб'єкт, який через певні обставини не може виконати свої зобов'язання за окремо визначеним договором, має доводити наявність



у нього форс-мажорних обставин. Для цього у випадку настання обставин, які унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору, постачальник, зокрема, мав право звернутися до Торгово-промислової палати України або уповноваженої нею регіональної торгово-промислової палати для засвідчення таких обставин та довести їх існування перед Національним банком.

Отже, Національним банком як замовником під час прийняття рішень щодо продовження строку дії договору та/або виконання зобов'язань за окремими договорами враховано листи підрядників / постачальників / контрагентів про продовження строків без отримання достатнього документального підтвердження обставин, що спричинили таке продовження. Зазначене **не відповідає вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178.**

Відповідно до Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а також положень Господарського та Цивільного кодексів України, підтвердженням виконання договору є первинні документи, що засвідчують фактичне постачання товарів, надання послуг або виконання робіт, а також проведення розрахунків між сторонами договору. Необхідність оформлення таких документів обумовлена потребою забезпечення належного бухгалтерського обліку господарських операцій, підтвердження факту виконання сторонами договірних зобов'язань та створення правових підстав для здійснення оплати.



До документів, що підтверджують виконання зобов'язань за договорами, належать акти приймання-передачі виконаних робіт (наданих послуг), видаткові накладні, товарно-транспортні накладні, платіжні доручення, банківські виписки, акти приймання-передачі майна, а в окремих випадках — сертифікати відповідності. Крім того, у сфері публічних закупівель одним із обов'язкових документів є звіт про виконання договору про закупівлю, який потребує оприлюднення в електронній системі закупівель.

Аудит засвідчив **виконання договорів на суму зобов'язань 330 млн грн, укладених Національним банком для реалізації інвестиційних заходів.**

Виконання зазначених договорів забезпечило реалізацію відповідних інвестиційних заходів та досягнення визначених цілей у межах затверджених фінансових ресурсів.

У разі виконання сторонами договору про закупівлю, закінчення строку його дії за умови виконання сторонами зобов'язань або його розірвання замовник зобов'язаний оприлюднити звіт про виконання договору про закупівлю протягом 20 робочих днів з дня виконання сторонами договору, закінчення строку його дії або розірвання (пункт 4 Особливостей № 1178).

Національним банком дотримано вимоги нормативно-правових та розпорядчих актів в частині оприлюднення у електронній системі закупівель звітів про виконання договору про закупівлю.



Протягом 2023–2025 років кошторисний процес Національного банку регулювався Законом № 679, Положенням № 19-рш, регламентами № 760-но та № 908-но та іншими розпорядчими актами. Водночас аудит встановив окремі випадки невідповідності вимогам цих актів.

Національний банк забезпечив складання КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки в обсязі 15367 млн грн витрат та 1628,7 млн грн інвестицій. Терміни схвалення проєктів КАВ НБУ Правлінням Національного банку та затвердження КАВ НБУ Радою Національного банку дотримані.

1. Планування, виконання КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки, складання звітів про їх виконання здійснювалися Національним банком загалом із дотриманням його розпорядчих актів.

Середній рівень виконання планових показників КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки становив 92 відс. за витратами та 73 відс. за інвестиціями, що зумовлено, зокрема, зменшенням обсягів споживання природного газу, опалення, економією при закупівлі товарів і послуг (за витратами), затримкою із закупівлею товарів, робіт і послуг, перенесенням реалізації інвестиційних заходів на наступні звітні періоди (за інвестиціями).

Водночас **через недостатній контроль з боку керівників профільних підрозділів — учасників кошторисного процесу за дотриманням кошторисної дисципліни не забезпечено своєчасного вжиття заходів з управління витратами** в частині:

- здійснення відповідальною особою таких підрозділів аналізу фактичних показників витрат у межах доведених лімітів за видами витрат / місцем виникнення витрат;
- подання пропозицій (заявок) до ДФК про внесення змін до показників КАВ ЦА НБУ.

Так, із загальної кількості заявок щодо внесення змін до показників за видами витрат / місцем виникнення витрат КАВ ЦА НБУ **23,5 відс. заявок на суму 69,2 млн грн подані** профільними підрозділами **після фактичного використання коштів** за такими видами витрат / місцем виникнення витрат.

Попри недостатність запланованої суми витрат КАВ ЦА НБУ у I кварталі 2025 року, здійснено закупівлю та укладено договір про надання послуг з поточного ремонту адміністративної будівлі. При цьому ДЗД не надано пропозицій щодо внесення змін до показників КАВ ЦА НБУ, а ДФК погоджено закупівлю послуг очікуваною вартістю 10,6 млн грн без підтвердження достатньої суми витрат за цією потребою, що не відповідає Регламенту № 1048-но.

Перший платіж за укладеним договором Національним банком здійснено 20.05.2025 (до внесення змін до показників КАВ НБУ) на суму 1,44 млн грн, що на 440 тис. грн перевищує визначений Кошторисом на цю дату плановий показник.



- 2. Протягом 2023–2025 років виплата винагороди (оплата праці) працівникам ЦА НБУ здійснювалась в межах обсягу витрат за відповідними показниками (видами витрат), затвердженими КАВ ЦА НБУ на відповідний рік, та згідно з розпорядчими актами Національного банку.**

Встановлено, що перегляд (підвищення) посадових окладів працівників ЦА поза межами централізованого перегляду та преміювання за результатами роботи за рік здійснено відповідно до Положення про винагороду (оплату праці) працівників ЦА, Порядку № 1010-но та щорічних наказів Національного банку.

Департаментом персоналу Національного банку у 2023–2025 роках здійснювався розрахунок середньомісячного розміру основної заробітної плати керівництва державних банків з метою визначення розміру посадового окладу Голови Національного банку, **проте відповідні пропозиції на розгляд Правління Національного банку не подавалися**. Зазначене не відповідає вимогам пункту 4 Методики № 2-рд.

Розміри посадових окладів заступників Голови Національного банку за їх письмовими заявами визначались із застосуванням коефіцієнта 0,85 замість 0,9 (встановленого пунктом 6 цієї Методики) від розміру посадового окладу, установленого Голові Національного банку Радою Національного банку.

Водночас Методикою № 2-рд не визначено інших умов (підстав) перегляду розміру посадового окладу Голови Національного банку, а також застосування коефіцієнта розміру посадового окладу заступників Голови Національного банку. Крім того, положення Методики № 2-рд визначають періодичність перегляду розміру посадового окладу Голови Національного банку (не рідше ніж один раз на рік), однак не встановлюють строків подання Департаментом персоналу НБУ пропозицій щодо такого перегляду на розгляд Правління Національного банку.

- 3. Планування та виконання інвестицій у створення та розвиток матеріально-технічної бази для забезпечення діяльності Національного банку в КАВ НБУ протягом 2023–2025 років загалом здійснювались відповідно до вимог нормативно-правових та розпорядчих актів.**

Водночас недотримання профільними підрозділами та БМД НБУ окремих положень нормативно-правових та розпорядчих актів під час здійснення кошторисного процесу, а також недостатній контроль з боку керівників цих підрозділів призвели до неналежного планування і виконання КАВ НБУ та спричинили ризик нераціонального використання коштів Кошторису.

- 3.1.** Витрати на інвестиційні заходи, пов'язані з реалізацією стратегічних заходів, включені до затвердженого КАВ НБУ на 2025 рік у обсягах, визначених Стратегією Національного банку.



Водночас 4 із 11 таких інвестиційних заходів залишилися невиконаними у 2025 році. Як наслідок, окремі стратегічні заходи нереалізовані повною мірою.

Зміни до Стратегії Національного банку в частині термінів освоєння коштів на визначені інвестиційні заходи, які залишилися нереалізованими, не вносились.

3.2. Під час кошторисного процесу БМД НБУ та ЦА НБУ не дотримувались вимог розпорядчих актів Національного банку на окремих етапах планування інвестицій. Як наслідок, до проєктів КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки витрати на інвестиції включалися без належного обґрунтування.

3.2.1. БМД НБУ не подавав до ДФК фінансово-економічного обґрунтування доцільності інвестицій і матеріалів до нього для складання експертних висновків щодо очікуваної окупності інвестицій, отримання вигід від їх реалізації. Відповідно, такі експертні висновки у розрізі інвестицій ДФК не склалися. Зазначене не відповідає вимогам регламентів № 760-но та № 908-но. За таких умов у КІ БМД НБУ на 2023, 2024, 2025 роки заплановано 13 інвестицій, на реалізацію яких протягом 2023–2025 років фактично спрямовано 468,6 млн гривень.

Висновки, що складались ДФК до проєкту КІ БМД НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки, не містили інформації щодо окупності таких інвестицій та опису основних підходів / припущень, які застосовані при розрахунках окупності, визначенні витрат та вигід. Відповідно управлінські рішення приймалися без належного документального обґрунтування, необхідного для порівняння варіантів, оцінки загальної вартості, готовності й окупності, а також моніторингу очікуваних вигід від інвестицій БМД НБУ, що призвело до продовження строків завершення інвестицій (в окремих випадках — на понад три роки) та збільшення фінансування на їх реалізацію.

3.2.2. У 28 відс. запитів на інвестиції (фактичні витрати за якими становили 29,7 млн грн) ДФК при формуванні проєктів КІ ЦА НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки надавав висновки до проєкту Плану капітальних вкладень на відповідний плановий рік, що не відповідає вимогам регламентів № 760-но та № 908-но. Такі висновки не містили інформації про очікувані вигоди і витрати на інвестиційні заходи.

3.3. Протягом 2023–2025 років профільними підрозділами до ДФК надано 40 звітів про виконання інвестиційних заходів, що містили інформацію про фактичні суми витрат, які планувалися в КАВ НБУ для реалізації інвестиційних заходів та відображені у звітах про виконання КАВ НБУ на відповідні роки.

Водночас майже третина звітів за 2025 рік не містила інформації, яка б підтверджувала завершення інвестиційного заходу та досягнення його мети. Зазначене не вплинуло на достовірність відображення витрат у звіті про виконання КАВ НБУ за 2025 рік, однак не підтверджувало досягнення мети інвестиційного заходу.



3.4. Протягом 2023–2025 років Національним банком укладено 122 договори для реалізації інвестиційних заходів на загальну суму зобов'язань 715,4 млн гривень.

Результати аудиту підтверджують виконання 11 договорів на суму зобов'язань 330 млн грн та оприлюднення звітів про їх виконання в електронній системі закупівель.

Водночас Національним банком за 3 із 11 договорів на суму зобов'язань 43,5 млн грн внесено зміни до істотних умов договорів про закупівлю в частині продовження строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг без достатнього документального підтвердження обставин, що спричинили таке продовження. Підрядники / постачальники / контрагенти не надали належного документального підтвердження таких обставин, що не відповідало вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178.



РЕКОМЕНДАЦІЇ

Національному банку України:

1. З метою належного планування і виконання КАВ НБУ та раціонального використання коштів Кошторису посилити заходи контролю за дотриманням кошторисної дисципліни на всіх етапах кошторисного процесу (термін — постійно).
2. Розглянути питання:
 - удосконалення Методики № 2-рд у частині визначення строків подання Департаментом персоналу НБУ на розгляд Правління Національного банку пропозицій щодо перегляду розміру посадового окладу Голови Національного банку та інших умов (підстав) застосування коефіцієнта розміру посадового окладу заступників Голови Національного банку (термін — до 01.01.2027);
 - узгодження затвердженої форми табеля (додаток 1 до Порядку № 458-рш) з формою табеля обліку використання робочого часу, складеного в SAP HCM (термін — до 01.01.2027).
3. Актуалізувати положення Стратегії Національного банку для узгодження витрат КАВ НБУ на інвестиційні заходи, пов'язані із реалізацією стратегічних заходів, визначених цією стратегією (термін — до 01.04.2027).
4. З метою поліпшення планування, виконання та завершення інвестиційних заходів розглянути питання унормування положень в частині:
 - складання експертних висновків за новими інвестиційними заходами, включеними до КАВ НБУ після його затвердження (термін — до 01.03.2027);
 - визначення вимог до змісту висновків, що надаються ДФК до КАВ НБУ, критеріїв (умов), за яких виникає необхідність колегіального обговорення зауважень ДФК щодо інвестиційного заходу ЦА НБУ (термін — до 01.03.2027);
 - створення робочої групи для надання експертної оцінки ініціативам і проєктним рішенням за інвестиційними заходами щодо організації нового будівництва, реконструкції, реставрації (ремонт реставраційного) та капітального ремонту будівель і споруд та здійснення контролю на всіх етапах підготовки, виконання та завершення інвестиційних заходів БМД НБУ (термін — до 01.12.2026).
5. Вжити заходів щодо внесення змін до Положення про порядок організації і проведення спостереження та поточного ремонту будівель і споруд Національного банку України, затвердженого рішенням Правління Національного банку України від 18.10.2021 № 508-рш, в частині посилання на розпорядчі акти Національного банку, які втратили чинність згідно з наказом Національного банку України від 17.03.2025 № 251-но (термін — до 01.03.2027).



ВІДПОВІДЬ ОБ'ЄКТА КОНТРОЛЮ

За результатами обговорення проєкту Звіту Рахункової палати про результати аудиту відповідності Національний банк запевнив, що розгляне викладені у Звіті висновки та рекомендації у встановленому порядку й використовуватиме їх для подальшого вдосконалення внутрішніх процесів, системи внутрішнього контролю та підвищення ефективності управління адміністративними витратами.

2. ІНШІ ПИТАННЯ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ ПОВІДОМЛЕНІ

Незалежність



Незалежність Рахункової палати забезпечується Законом України «Про Рахункову палату». Між Рахунковою палатою та Національним банком немає жодних відносин, що можуть вплинути на її об'єктивність і незалежність

Міжнародні стандарти вищих органів аудиту



У цьому Звіті немає питань, які відповідно до Міжнародних стандартів вищих органів аудиту мали бути, але не були повідомлені Національному банку

Співпраця з іншими аудиторами



Цей аудит не потребував співпраці з іншими аудиторами або залучення зовнішніх незалежних експертів

Голова Рахункової палати

Ольга ПІЩАНСЬКА



Критерії аудиту та результати виконання

За результатами аудиторського дослідження встановлено.

№ з/п	Питання аудиту	Критерії аудиту	Результати виконання
1	Чи вносилися зміни до показників КАВ ЦА НБУ, які не потребували внесення змін до затверджених Радою Національного банку показників витрат КАВ НБУ на 2023, 2024 та 2025 роки відповідно до вимог розпорядчих актів Національного банку	Зміна показників витрат КАВ ЦА НБУ здійснювалася відповідно до вимог розпорядчих актів Національного банку	Критерій відповідає частково. Протягом 2023–2025 років зміни до показників затвердженого Кошторису вносилися за об’єктивних обставин, що не могли бути враховані під час його формування, за результатами перегляду показників кошторисних документів центрів кошторисної відповідальності за підсумками I кварталу, першого півріччя та дев’яти місяців поточного року. Загалом внесено 10 таких змін, 5 із яких затверджені Правлінням Національного банку, решта — не потребувала затвердження Радою Національного банку. Для забезпечення позапланових / критичних потреб профільними підрозділами до ДФК подано 51 заявку щодо внесення змін до показників витрат / інвестицій на подальші планові періоди року, за результатами яких здійснено перерозподіл за видами витрат / місцем виникнення витрат в КАВ ЦА НБУ. Водночас встановлено випадок неподання профільним підрозділом пропозицій до ДФК для внесення змін до показників КАВ ЦА НБУ на 2025 рік за видами витрат / місцем виникнення витрат для забезпечення фінансування витрат для проведення поточного ремонту, що не відповідає вимогам пункту 6 додатка 9 до Регламенту № 908-но (у редакції, чинній до 12.09.2025). При цьому, попри недостатність суми витрат в КАВ ЦА НБУ, здійснювалась закупівля таких послуг, що не відповідає положенням Регламенту № 1048-но
Загальний коментар		Через недостатній контроль з боку керівників профільних підрозділів — учасників кошторисного процесу за дотриманням кошторисної дисципліни не забезпечено своєчасного вжиття заходів з управління витратами в частині: здійснення відповідальною особою таких підрозділів аналізу фактичних показників витрат в межах доведених лімітів за видами витрат / місцем виникнення витрат, подання пропозицій (заявок) до ДФК про внесення змін до показників КАВ ЦА НБУ. Зазначене призвело до внесення змін до показників КАВ ЦА НБУ після фактичного використання коштів за такими видами витрат / місцем виникнення витрат	



№ з/п	Питання аудиту	Критерії аудиту	Результати виконання
2	Чи здійснено перегляд (підвищення) розміру посадових окладів поза межами централізованого перегляду та додаткове преміювання відповідно до вимог розпорядчих актів Національного банку	1. Перегляд (підвищення) розміру посадових окладів поза межами централізованого перегляду здійснювався за умов, визначених пунктами 16 ¹ –16 ⁵ і 17 Положення про винагороду (оплату праці) працівників ЦА	1. Критерій відповідає. Аудитом встановлено дотримання умов, визначених Положенням про винагороду (оплату праці) працівників ЦА, при здійсненні перегляду (підвищення) розміру посадових окладів поза межами централізованого перегляду
		2. На період дії воєнного стану додаткове преміювання працівників за результатами роботи за рік здійснювалося з урахуванням питомої ваги невідпрацьованого робочого часу	2. Критерій відповідає. Аудит засвідчив, що протягом 2023–2025 років преміювання за результатами роботи працівників ЦА НБУ здійснювалося відповідно до вимог Порядку № 1010-но та на підставі щорічних наказів Національного банку і враховувало питому вагу невідпрацьованого часу, стаж роботи у Національному банку (три та більше місяців) та розмір премії, який не перевищував трьох посадових окладів
Загальний коментар		Перегляд (підвищення) розміру посадових окладів поза межами централізованого перегляду та додаткове преміювання працівників ЦА НБУ здійснювалися відповідно до вимог розпорядчих актів Національного банку	
3	Чи забезпечено планування та виконання інвестицій (інвестиційних заходів) у створення та розвиток матеріально-технічної бази для забезпечення діяльності Національного банку відповідно до вимог нормативно-правових та розпорядчих актів		
3.1	Чи включено до КАВ НБУ на 2025 рік витрати на інвестиційні заходи, пов'язані з реалізацією стратегічних заходів, визначених Стратегією, та забезпечено їх фінансування і освоєння	1. Витрати на інвестиційні заходи, пов'язані з реалізацією стратегічних заходів, включені до КАВ НБУ на 2025 рік у обсязі, визначеному Стратегією	1. Критерій відповідає. Загальна сума витрат на інвестиційні заходи, пов'язані з реалізацією стратегічних заходів, визначених Стратегією Національного банку, становить 617,7 млн грн, у тому числі 348,5 млн грн включено до затвердженого КАВ НБУ на 2025 рік
		2. Витрати на інвестиційні заходи, пов'язані з реалізацією стратегічних заходів, профінансовані та освоєні в періоді, визначеному Стратегією	2. Критерій відповідає частково. Станом на 01.01.2026 з 11 інвестиційних заходів (з кінцевим терміном освоєння бюджету у 2025 році) Національним банком профінансовано 7 інвестиційних заходів. Інші 4 інвестиційні заходи залишилися невиконаними: за двома інвестиційними заходами кошти, включені до затвердженого КАВ НБУ на 2025 рік, взагалі не освоєні, ще за двома — освоєні не у повному обсязі
Загальний коментар		При включенні до КАВ НБУ витрат на інвестиційні заходи, пов'язані з реалізацією стратегічних заходів, у повному обсязі Національним банком не забезпечено реалізації 4 інвестиційних заходів з кінцевим терміном у 2025 році. Як наслідок, окремі стратегічні заходи залишилися нереалізованими повною мірою	



№ з/п	Питання аудиту	Критерії аудиту	Результати виконання
3.2	Чи склалися ДФК експертні висновки щодо наданих структурними підрозділами Національного банку фінансово-економічних обґрунтувань доцільності (реалізації) інвестиції під час формування проєкту КАВ НБУ	1. Під час формування проєкту КАВ НБУ ДФК розглянуто запит на інвестиції та складено експертний висновок щодо очікуваних вигід і витрат на їх реалізацію	1. Критерій відповідає частково. При формуванні проєктів КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки ДФК надав висновки у 72 відс. запитів на інвестиції. У решті 28 відс. запитів на інвестиції (фактичні витрати за якими становили 29,7 млн грн) зазначено про надання ДФК висновків до проєкту Плану капітальних вкладень на відповідний плановий рік, що не відповідає вимогам пункту 16 додатка 3 до Регламенту № 760-но та пункту 16 додатка 2 до Регламенту № 908-но (у редакції, чинній до 12.09.2025). Висновки ДФК, що надавалися до проєкту Плану капітальних вкладень на відповідний плановий рік, не містили інформації про очікувані вигоди і витрати на реалізацію інвестиційних заходів
		2. ДФК здійснив аналіз фінансово-економічного обґрунтування інвестицій щодо очікуваної окупності інвестицій, отримання вигід від їх реалізації. За результатами цього аналізу надав експертний висновок до БМД НБУ	2. Критерій не відповідає. БМД НБУ не подавав до ДФК фінансово-економічного обґрунтування доцільності інвестицій і матеріалів до нього для складання експертних висновків. Відповідно, ДФК не складав експертні висновки щодо очікуваної окупності інвестицій, отримання вигід від їх реалізації, що не відповідало вимогам пункту 13 додатка 2 до Регламенту № 760-но та додатка 3 до Регламенту № 908-но (у редакції, чинній до 12.09.2025). Без експертних висновків на реалізацію інвестицій БМД НБУ на 2023–2025 роки спрямовано 468,6 млн гривень. Висновки ДФК до проєктів КІ БМД НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки не містили інформації щодо очікуваної окупності інвестицій отримання вигід від їх реалізації
Загальний коментар		Встановлені недоліки та невідповідності при формуванні проєктів КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки пов'язані з недотриманням вимог регламентів № 760-но та № 908-но на окремих етапах процесу планування інвестицій через недостатній контроль за дотриманням кошторисної дисципліни відповідальними особами БМД НБУ та ЦА НБУ. Як наслідок, до КАВ НБУ включено витрати на інвестиції у створення та розвиток матеріально-технічної бази для забезпечення діяльності Національного банку без належного обґрунтування, зокрема, їх технічних та якісних характеристик, що може призвести до нераціонального використання коштів КАВ НБУ	



№ з/п	Питання аудиту	Критерії аудиту	Результати виконання
3.3	Чи забезпечено виконання затверджених показників інвестицій КАВ НБУ відповідно до вимог нормативно-правових та розпорядчих актів	1. Продовження строку дії укладеного договору про закупівлю та/або строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг за інвестицією (інвестиційним заходом) здійснювалося з дотриманням вимог пункту 4 частини п'ятої статті 41 Закону № 922	1. Критерій відповідає частково. Результати аудиту засвідчили, що у 27,3 відс. зміни до істотних умов договорів про закупівлю в частині продовження виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг здійснено Національним банком за недостатнього документального підтвердження підрядниками / постачальниками / контрагентами обставин, що спричинили таке продовження, що не відповідає вимогам пункту 4 частини п'ятої статті 41 Закону № 922
		2. Національним банком забезпечено виконання укладених договорів за інвестиційними заходами протягом 2023–2025 років та оприлюднення звітів про їх виконання в електронній системі закупівель.	2. Критерій відповідає. Національним банком забезпечено виконання укладених на реалізацію інвестиційних заходів договорів, обсяги реалізації за якими перевищували 4 млн грн, та оприлюднення в електронній системі закупівель звітів про їх виконання
		3. Звіт про виконання інвестиційного заходу містить достовірну інформацію та подається профільним підрозділом до ДФК	3. Критерій відповідає частково. Звіти про виконання інвестиційних заходів, подані профільними підрозділами до ДФК, містили інформацію про фактичні суми витрат, які планувалися в КАВ НБУ для реалізації інвестиційних заходів та відображені у звітах про виконання КАВ НБУ на відповідні роки. Водночас майже третина звітів про виконання інвестиційних заходів за 2025 рік не містила інформації, яка б підтверджувала їх завершення. Зазначене не вплинуло на достовірність відображення витрат у звіті про виконання КАВ НБУ, однак не підтверджувало досягнення мети інвестиційного заходу
Загальний коментар		Протягом 2023–2025 років Національним банком забезпечено виконання договорів, укладених для реалізації інвестиційних заходів, та оприлюднення звітів про їх виконання в електронній системі закупівель. Водночас в окремих випадках продовження строків виконання зобов'язань за договорами щодо поставки товарів, виконання робіт або надання послуг здійснено без достатнього документального підтвердження обставин такого продовження від підрядників / постачальників / контрагентів, що не відповідало вимогам нормативно-правових актів з питань публічних закупівель	

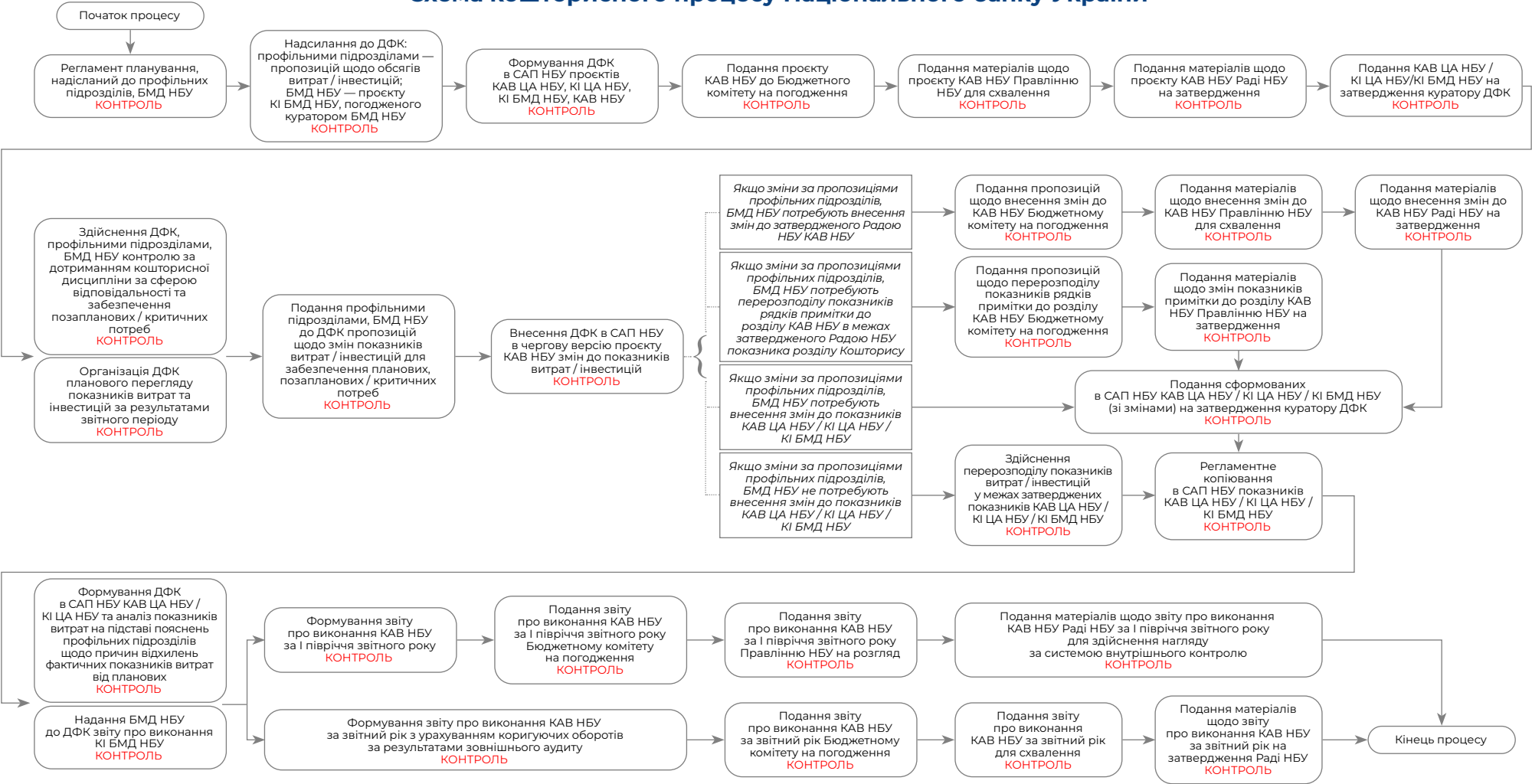


Використані методи аудиту

Предмет дослідження	Зміст процедури отримання доказів
Планування та виконання КАВ НБУ за 2023, 2024 і 2025 роки, внесення змін до нього	Вивчено стан планування КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки, внесення змін за підсумками I кварталу, першого півріччя та дев'яти місяців планового року та звіти про їх виконання. Здійснено спостереження за процесом внесення відповідальною особою ДФК змін до показників КАВ ЦА НБУ у разі надходження пропозицій профільних підрозділів щодо внесення змін до показників витрат / інвестицій на подальші планові періоди року. Досліджено 51 заявку, подану профільними підрозділами до ДФК протягом 2023–2025 років, щодо внесення змін до КАВ ЦА НБУ для забезпечення позапланових / критичних потреб на загальну суму 151,5 млн гривень. Проаналізовано документи здійснення закупівлі послуг з проведення ремонту адмінбудівлі та внесення змін до КАВ НБУ для забезпечення фінансування зазначеної закупівлі
Витрати на персонал	Виконано математичний перерахунок преміювання працівників ЦА НБУ за результатами роботи за рік за алгоритмами, встановленими розпорядчими актами Національного банку. Застосовано якісну (нестатистичну) вибірку та із генеральної сукупності у 5252 посади (із них 1624 посади — за 2023 рік, 2043 — за 2024 рік і 1585 — за 2025 рік) сформовано перелік із 60 посад. Стратифіковано дані про додаткове преміювання у 2023 році з генеральною сукупністю 228,7 млн грн, 2024 році — 303,1 млн грн і 2025 році — 308,3 млн грн із застосуванням методу вибірки MUS, сформовано перелік із 15 працівників
Планування та виконання інвестицій	Досліджено 11 інвестиційних заходів, пов'язаних з реалізацією стратегічних заходів, витрати за якими включені до затвердженого КАВ НБУ на 2025 рік у обсягах, визначених Стратегією Національного банку. Досліджено документи щодо планування та виконання інвестиційних заходів ЦА НБУ та інвестицій БМД НБУ. Здійснено аналіз 74 запитів на інвестиції та двох звернень БМД НБУ із фінансово-економічним обґрунтуванням доцільності інвестицій, після затвердження КІ БМД НБУ на плановий 2023 рік, за результатами розгляду яких ДФК формував експертні висновки. Опрацьовано документи щодо планування та виконання двох інвестицій БМД НБУ, інформація про які зазначена у висновках ДФК до проєкту КІ БМД НБУ. Перевірено 40 звітів про виконання інвестиційних заходів, витрати за якими планувалися в КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки, в частині інформації, яка б підтверджувала їх завершення
Виконання договорів про закупівлю	Із генеральної сукупності 122 договорів про закупівлю для виконання інвестицій (інвестиційних заходів), укладених у 2023–2025 роках, за якими здійснено витрати КАВ НБУ, застосовуючи якісну (нестатистичну) вибірку стратифіковано (розподілено на групи) та обрано: 11 договорів із сумою зобов'язань 96,5 млн грн, обсяги реалізації за кожним з яких перевищували 2 млн грн, для отримання доказів дотримання вимог чинного законодавства з питань публічних закупівель при продовженні строку дії укладеного договору про закупівлю та/або строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг за інвестицією (інвестиційним заходом); 11 договорів із сумою зобов'язань 330 млн грн, обсяги реалізації за кожним з яких перевищували 4 млн грн, — забезпечення виконання укладених договорів за інвестиційними заходами та оприлюднення звітів про їх виконання в електронній системі закупівель



Схема кошторисного процесу Національного банку України



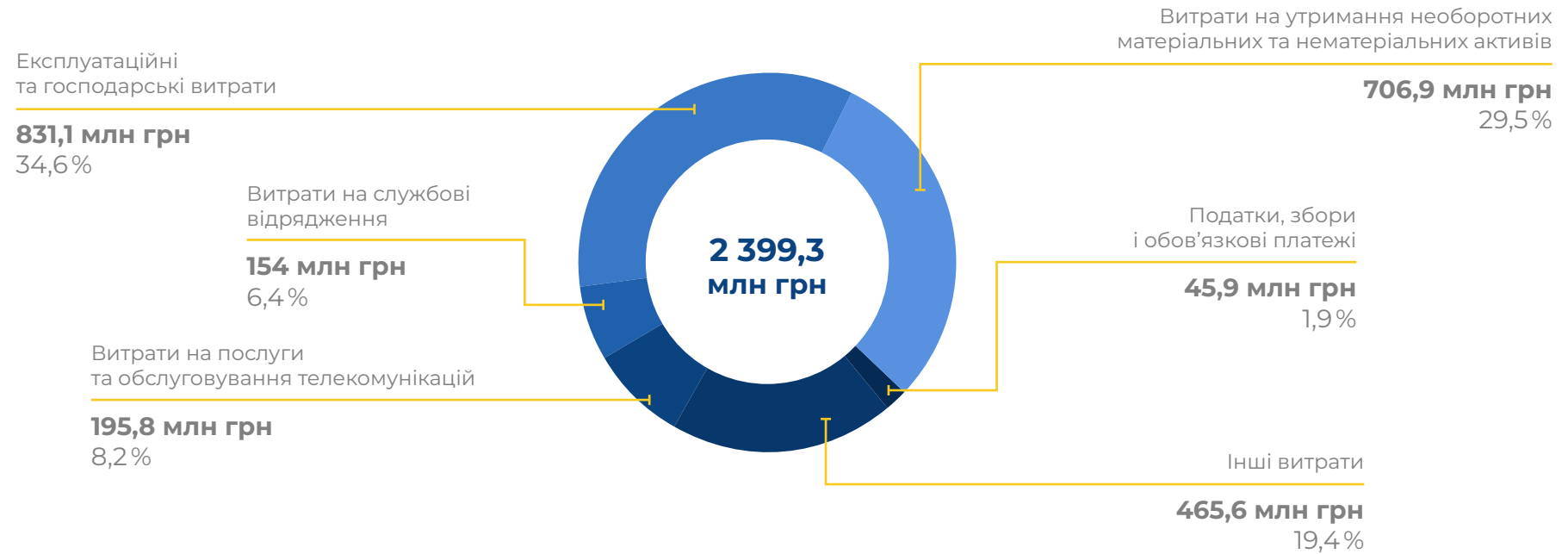
Показники виконання КАВ НБУ за 2023–2025 роки

№ з/п	Розділи Кошторису	2023 рік				2024 рік				2025 рік				Разом 2023–2025 роки			
		план*	факт	відхилення		план*	факт	відхилення		план*	факт	відхилення		план*	факт	відхилення	
				млн грн	відс.			млн грн	відс.			млн грн	відс.			млн грн	відс.
1	Витрати на утримання персоналу	3 479,5	3 261,1	-218,4	93,7	3 944,1	3 896,5	-47,6	98,8	5 004,2	4 980,3	-23,9	99,5	12 427,8	12 137,9	-289,9	97,7
2	Адміністративно-господарські та інші витрати	946,7	686,3	-260,4	72,5	1 153,0	787,7	-365,3	68,3	1 236,3	925,3	-311,0	74,8	3 336,0	2 399,3	-936,7	71,9
3	Амортизаційні відрахування	314,8	261,9	-52,9	83,2	290,9	287,2	-3,7	98,7	314,6	280,7	-33,9	89,2	920,3	829,8	-90,5	90,2
Усього адміністративних витрат		4 741,0	4 209,3	-531,7	88,8	5 388,0	4 971,4	-416,6	92,3	6 555,1	6 186,3	-368,8	94,4	16 684,1	15 367,0	-1 317,1	92,1
4	Інвестиції у створення та розвиток матеріально-технічної бази для забезпечення діяльності Національного банку	566,9	368,3	-198,6	65,0	509,3	391,3	-118,0	76,8	1 110,6	869,1	-241,5	78,3	2 186,8	1 628,7	-558,1	74,5
5	Інвестиції в асоційовані та інші компанії	0	0	0	x	0	0	0	x	0	0	0	x	0	0	0	x
Усього інвестицій		566,9	368,3	-198,6	65,0	509,3	391,3	-118,0	76,8	1 110,6	869,1	-241,5	78,3	2 186,8	1 628,7	-558,1	74,5

* З урахуванням внесених до КАВ НБУ змін.



Структура адміністративно-господарських та інших витрат у розрізі статей витрат протягом 2023–2025 років



Зведена інформація про планування та виконання КІ ЦА НБУ та КІ БМД НБУ за 2023–2025 роки

№ з/п	Статті кошторису	Підрозділ	2023 рік				2024 рік				2025 рік				Разом			
			план	факт	відхилення		план	факт	відхилення		план	факт	відхилення		план	факт	відхилення	
					млн грн	%			млн грн	%			млн грн	%			млн грн	%
1	Капітальні вкладення у створення нових та реконструкцію наявних об'єктів банку	ЦА НБУ	32,8	26,8	-6,0	81,7	20,7	9,6	-11,1	46,6	38,0	7,3	-30,7	19,3	91,5	43,7	-47,8	47,8
		БМД НБУ	16,4	4,1	-12,3	25,1	73,6	73,1	-0,5	99,3	123,6	63,3	-60,3	51,2	213,6	140,5	-73,1	65,8
		Разом	49,2	30,9	-18,3	62,9	94,3	82,7	-11,6	87,7	161,6	70,6	-91,0	43,7	305,1	184,2	-120,9	60,4
		Загалом КАВ НБУ	127,7	30,9	-96,7	24,2	146,1	82,7	63,4	56,6	197,7	70,6	-127,1	35,7	471,5	184,2	-287,3	39,1
2	Капітальні вкладення у розвиток національної платіжної та інформаційної систем	ЦА НБУ	220,1	217,4	-2,7	98,8	140,1	137,6	-2,5	98,2	109,0	100,7	-8,3	92,3	469,2	455,7	-13,5	97,1
		БМД НБУ	10,8	10,7	-0,1	99,0	9,4	9,3	-0,1	98,3	5,8	5,4	-0,4	92,8	26,0	25,4	-0,6	97,3
		Разом	230,9	228,1	-2,8	98,8	149,5	146,9	-2,6	98,2	114,9	106,1	-8,7	92,4	495,2	481,1	-14,1	97,1
		Загалом КАВ НБУ	263,2	228,1	-35,1	86,7	167,3	146,9	-20,4	87,8	135,1	106,1	-29,0	78,5	565,6	481,1	-84,5	85,0
Резерв непередбачених інвестицій			9,7	0,0	-9,7	-100	9,7	0,0	-9,7	-100	17,2	0,0	-17,2	-100	36,6	0,0	-36,6	-100
3	Капітальні вкладення у створення матеріальної бази для забезпечення діяльності банку, зберігання та обігу готівки	ЦА НБУ	26,1	20,4	-5,7	78,3	63,1	43,7	-19,4	69,3	184,0	157,0	-27,0	85,3	273,2	221,1	-52,1	80,9
		БМД НБУ	89,8	88,9	-0,9	99,0	127,0	118,0	-9,0	93,0	541,2	535,4	-5,8	98,9	758,0	742,3	-15,7	97,9
		Разом	115,9	109,3	-6,6	94,3	190,1	161,7	-28,4	85,1	725,2	692,4	-32,8	95,5	1031,2	963,4	-67,8	93,4
		Загалом КАВ НБУ	176,0	109,3	-66,7	62,1	195,9	161,7	-34,2	82,6	777,8	692,4	-85,4	89,0	1149,7	963,4	-186,3	83,8
Разом		ЦА НБУ	279,0	264,6	-14,4	94,8	223,9	190,9	-33,0	85,3	331,0	265,0	-66,0	80,1	833,9	720,5	-113,4	86,4
		БМД НБУ	117,0	103,7	-13,3	88,6	210,0	200,4	-9,6	95,4	670,6	604,1	-66,5	90,1	997,6	908,2	-89,4	91,0
		Разом	396,0	368,3	-27,7	93,0	433,9	391,3	-42,6	90,2	1001,6	869,1	-132,58	86,8	1831,5	1628,7	-202,8	88,9
КАВ НБУ		Всього	566,9	368,3	-198,6	65,0	509,3	391,3	-118,0	76,8	1110,6	869,1	-241,5	78,3	2186,8	1628,7	-558,1	74,5



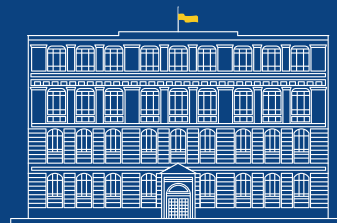
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

БМД НБУ	Банкотно-монетний двір Національного банку України
ДЗД	Департамент забезпечення діяльності — структурний підрозділ центрального апарату Національного банку України
ДФК	Департамент фінансового контролінгу — структурний підрозділ центрального апарату Національного банку України
Закон № 679	Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV «Про Національний банк України» (зі змінами)
Закон № 922	Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII «Про публічні закупівлі» (зі змінами)
КАВ НБУ, Кошторис	кошторис адміністративних витрат Національного банку України
КАВ ЦА НБУ	кошторис адміністративних витрат центрального апарату Національного банку України
керівництво державних банків	голови правлінь банків України, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій прямо чи опосередковано належать державі
КІ БМД НБУ	кошторис інвестицій Банкотно-монетного двору Національного банку України
КІ ЦА НБУ	кошторис інвестицій центрального апарату Національного банку України
кошторисна дисципліна	дотримання установленого порядку планування витрат / інвестицій, цільове використання коштів згідно та в межах доведених показників витрат та інвестицій, раціональне використання коштів
Методика № 2-рд	Методика визначення заробітної плати Голови Національного банку України та його заступників, затверджена рішенням Ради Національного банку України від 09.02.2022 № 2-рд, схвалена рішенням Правління Національного банку України від 03.02.2022 № 53-рш
наказ № 781-но	наказ Національного банку України від 11.09.2025 № 781-но «Про внесення змін до регламенту «Планування, контроль та аналіз витрат кошторису адміністративних витрат Національного банку України»
Національний банк, НБУ	Національний банк України
Особливості № 1178	Особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 року № 1178 (зі змінами)
ПДВ	податок на додану вартість
План капітальних вкладень	План капітальних вкладень у будівництво власних об'єктів Національного банку України та їх фінансування
Положення про винагороду (оплату праці) працівників ЦА	Положення про винагороду (оплату праці) працівників центрального апарату Національного банку України, затверджене рішенням Правління Національного банку України від 22.06.2018 № 354-рш (зі змінами)



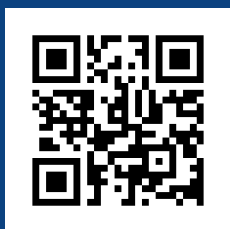
Положення № 19-рш	Положення про управління витратами Національного банку України, затверджене рішенням Правління Національного банку України від 16.01.2019 № 19-рш (зі змінами)
Положення № 508-рш	Положення про порядок організації і проведення спостереження та поточного ремонту будівель і споруд Національного банку України, затверджене рішенням Правління Національного банку України від 18.10.2021 № 508-рш
Порядок № 458-рш	Порядок оформлення, подання, контролю за складанням таблиць обліку використання робочого часу працівників центрального апарату Національного банку України, затверджений рішенням Правління Національного банку України від 19.07.2017 № 458-рш (зі змінами)
Порядок № 1010-но	Порядок додаткового преміювання працівників Національного банку України за результатами роботи за рік, затверджений наказом Національного банку України від 14.12.2020 № 1010-но (зі змінами)
Порядок № 51701	Порядок розгляду та аналізу інвестицій за заходами Банкотно-монетного двору Національного банку України, затверджений директором Департаменту фінансового контролінгу від 29.06.2021 № В/62-0013/51701
премія	премія за результативність роботи (оцінки ступеня досягнення ключових показників ефективності), виконання особливо важливих завдань та окремі додаткові види заохочення працівників
профільний підрозділ	структурний підрозділ центрального апарату Національного банку, який відповідно до функціональної сфери забезпечує діяльність підрозділів Національного банку, керівництва Національного банку та Ради Національного банку; визначає норми витрат для забезпечення діяльності підрозділів Національного банку, керівництва Національного банку та Ради Національного банку, обсяги фінансових ресурсів для здійснення закупівлі товарів, робіт, послуг
Регламент № 251-но	Регламент процесу «Організація моніторингу технічного стану, паспортизації та поточного ремонту будівель і споруд Національного банку України», затверджений наказом Національного банку України від 17.03.2025 № 251-но (чинний з 18.03.2025)
Регламент № 760-но	Регламент процесу «Планування, контроль та аналіз витрат кошторису адміністративних витрат Національного банку України», затверджений наказом Національного банку України від 20.10.2021 № 760-но (зі змінами, чинний до 06.09.2023)
Регламент № 908-но	Регламент «Планування, контроль та аналіз витрат кошторису адміністративних витрат Національного банку України», затверджений наказом Національного банку України від 05.09.2023 № 908-но (чинний з 06.09.2023, у редакції наказу Національного банку України від 11.09.2025 № 781-но «Про внесення змін до регламенту «Планування, контроль та аналіз витрат кошторису адміністративних витрат Національного банку України»)
Регламент № 1048-но	Регламент процесу «Здійснення публічних закупівель у Національному банку України в період дії воєнного стану», затверджений наказом Національного банку України від 23.12.2022 № 1048-но (зі змінами)
САП НБУ	система автоматизації процесів банківської та фінансово-господарської діяльності Національного банку України
Стратегія Національного банку	Стратегія Національного банку України, затверджена рішенням Правління Національного банку України від 07.11.2023 № 401-рш (зі змінами)
ЦА НБУ	центральный апарат Національного банку України
SAP HCM	модуль інформаційної системи САП НБУ «Управління персоналом і нарахування заробітної плати»





РАХУНКОВА ПАЛАТА

2026



www.rp.gov.ua

СЕД АСКОД, РАХУНКОВА ПАЛАТА
06-40/20-3 від 29.07.2026 17:08
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000445438008FCED800
Підписувач Піщанська Ольга Станіславівна
Дійсний з 11.09.2024 0:00:00 по 10.09.2026 23:59:59





НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 00032106

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: +380 (44) 298-65-55,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

На № 06-1978 від 08.07.2026

Голові Рахункової палати
Ользі ПІЩАНСЬКІЙ

Про опрацювання проєкту Звіту

Шановна Ольго Станіславівно!

Національний банк України (далі – Національний банк) ознайомився з проєктом Звіту про результати аудиту відповідності на тему “Виконання кошторису адміністративних витрат Національного банку України” (далі – проєкт Звіту), наведеним у додатку до листа Рахункової палати від 08.07.2026 № 06-1978, та відповідно до статті 35 Закону України “Про Рахункову палату” надає коментарі й зауваження до проєкту Звіту в додатку до цього листа.

Просимо розглянути коментарі та зауваження Національного банку до проєкту Звіту та врахувати їх.

Водночас дякуємо аудиторській групі Рахункової палати за проведення державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту відповідності) щодо виконання кошторису адміністративних витрат Національного банку за 2023–2025 роки.

Під час проведення аудиту представники Рахункової палати забезпечили належний рівень професійної взаємодії, дотримання вимог законодавства України та встановлених процедур здійснення державного зовнішнього фінансового контролю.

Аудиторські заходи були проведені в конструктивній робочій атмосфері та у визначені строки, що сприяло ефективній організації взаємодії між працівниками Національного банку та аудиторською групою Рахункової палати.

Національний банк використовуватиме викладені в проєкті Звіту висновки та рекомендації для подальшого вдосконалення внутрішніх процесів, системи внутрішнього контролю та підвищення ефективності управління адміністративними витратами.



ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Матузка Ярослав Васильович

Сертифікат 3E0E4EA9F723F86304000000BD1100003DED0000

Дійсний до: 08.09.2027 16:25:52

Національний банк України



62-0010/66877

від 17.07.2026 11:21

Національний банк високо цінує плідну співпрацю з Рахунковою палатою та підтверджує готовність і надалі забезпечувати відкриту та професійну взаємодію під час здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю.

Додаток: на 25 арк.

З повагою

Заступник Голови

Ярослав МАТУЗКА

Усачова Тетяна
+ 38 067 730 84 12



ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Матузка Ярослав Васильович

Сертифікат 3E0E4EA9F723F86304000000BD1100003DED0000

Дійсний до: 08.09.2027 16:25:52

Національний банк України



62-0010/66877

від 17.07.2026 11:21

Інформація про результати розгляду проєкту Звіту Рахункової палати
про результати аудиту відповідності на тему “Виконання кошторису
адміністративних витрат Національного банку України”

№ з/п	Номер сторінки проєкту Звіту	Текст проєкту Звіту	Пояснення /зауваження/ заперечення відповідальних підрозділів	Пропозиції щодо викладення проєкту Звіту
1	5-6	Водночас неналежні заходи контролю за своєчасним внесенням змін до показників КАВ ЦА НБУ призвели до недотримання вимог розпорядчих актів Національного банку. Під час здійснення закупівлі послуг з ремонту адміністративної будівлі профільний підрозділ – учасник кошторисного процесу не надав пропозицій щодо зміни показників, передбачених вимогами Регламенту № 908-но, а ДФК погодив закупівлю з очікуваною вартістю 10,6 млн грн без належного підтвердження показника КАВ ЦА НБУ за конкретною	На думку НБУ, контроль зі сторони профільного підрозділу та ДФК був забезпечений в достатній мірі, вимоги Регламентів були дотримані. Оскільки незапланована потреба в закупівлі послуг з ремонту адміністративної будівлі (перенесена з попереднього року) виникла на початку року, тобто за відсутності економії по іншим закупівлям, та була визначена ініціатором як пріоритетна, відповідно до Регламенту №1048-но та Регламенту 908-но відповідальна за кошторисний процес особа здійснила перевірку документів, що надійшли на погодження щодо можливості їх виконання в межах доведених показників витрат, правильності зазначених кодів аналітичного обліку	Пропонуємо після абзацу «Під час здійснення закупівлі послуг з ремонту адміністративної будівлі профільний підрозділ – учасник кошторисного процесу не надав пропозицій щодо зміни показників, передбачених вимогами Регламенту № 908-но, а ДФК погодив закупівлю з очікуваною вартістю 10,6 млн грн без належного підтвердження показника КАВ ЦА НБУ за конкретною потребою, що не відповідає вимогам Регламенту № 1048-но.» додати наступне: <i>Разом з тим, слід зазначити, що з урахуванням критичності потреби та часу її виникнення (початок року) погодження закупівлі було здійснено в межах показника за відповідним видом витрат.</i>

		потребою, що не відповідає вимогам Регламенту № 1048-но.	та ужила відповідних заходів для забезпечення позапланової потреби: закупівля послуг з проведення ремонту адміністративної будівлі (адреса 1) була погоджена в межах доведеного показника витрат по відповідному виду витрат, достатність якого була підтверджена, визначено пріоритетності у забезпеченні інших потреб в межах показника витрат по відповідному виду витрат. Та визначено об'єкт №2, за рахунок ліміту якого буде здійснено перерозподіл за потреби забезпечення оплати по об'єкту №1.	
2	6, 25, 36	Недотримання профільними підрозділами та БМД НБУ окремих положень нормативно-правових та розпорядчих актів на окремих етапах кошторисного процесу, за недостатнього контролю з боку керівників цих підрозділів, призвело до неналежного планування і виконання КАВ НБУ та спричинило ризик нераціонального використання коштів Кошторису: без наданих БМД НБУ фінансово-економічних обґрунтувань та складених	БМД НБУ подавав до ДФК фінансово-економічні обґрунтування доцільності інвестицій (запити на інвестиції), вартість яких перевищувала 2 млн грн, зокрема: у 2023 році – 8 запитів на суму 126,9 млн грн; у 2024 році – 10 запитів на суму 332,3 млн грн; у 2025 році – 19 запитів на суму 662,2 млн грн, разом з тим, за окремими інвестиціями матеріали не містили запитів на отримання експертних висновків від ДФК	Пропонуємо таку редакцію: Недотримання профільними підрозділами та БМД НБУ окремих положень нормативно-правових та розпорядчих актів на окремих етапах кошторисного процесу, за недостатнього контролю з боку керівників цих підрозділів, призвело до неналежного планування і виконання КАВ НБУ та спричинило ризик нераціонального використання коштів Кошторису: <i>Подані БМД НБУ до ДФК фінансово-економічні обґрунтування доцільності інвестицій на суму 468,6 млн гривень і матеріалів до них не містили запиту на</i>

		ДФК відповідних експертних висновків, передбачених розпорядчими актами Національного банку, на реалізацію інвестицій спрямовано 468,6 млн гривень.		отримання експертних висновків від ДФК
3	42	2. Критерій не відповідає. Під час формування проєкту КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки ДФК не готував та не надавав до БМД НБУ експертні висновки щодо очікуваної окупності інвестицій, отримання вигід від їх реалізації, що не відповідало вимогам пункту 13 додатка 2 до Регламенту № 760-но та додатка 3 до Регламенту № 908-но (у редакції, чинна до 12.09.2025). Без експертних висновків на реалізацію інвестицій БМД НБУ на 2023–2025 роки спрямовано 468,6 млн гривень. Висновки ДФК до проєктів КІ БМД НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки не містили інформації щодо очікуваної окупності інвестицій отримання вигід від їх реалізації		Пропонуємо таку редакцію: 2. Критерій відповідає частково. <i>Під час формування проєкту КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки ДФК готував та надавав до БМД НБУ експертні висновки щодо очікуваної окупності інвестицій, отримання вигід від їх реалізації у складі загального висновку до кошторису інвестицій БМД, що частково відповідало вимогам пункту 13 додатка 2 до Регламенту № 760-но та додатка 3 до Регламенту № 908-но (у редакції, чинна до 12.09.2025). Висновки ДФК до проєктів КІ БМД НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки містили часткову інформацію щодо очікуваної окупності інвестицій отримання вигід від їх реалізації</i>
4	37	Рекомендації: 2. Розглянути питання:	На думку НБУ, внесення змін до Методики № 2-рд з метою визначити	Пропонуємо таку редакцію першої частини п. 2 Рекомендацій:

		удосконалення Методики № 2-рд у частині визначення інших умов (підстав) та строків здійснення перегляду розміру посадового окладу Голови Національного банку та застосування коефіцієнта розміру посадового окладу заступників Голови Національного банку (термін – до 01.01.2027)	«інші умови (підстави)...» потенційно створює ризик нечіткого трактування норм Методики та певної невизначеності в частині хто і яким чином (на підставі яких аргументів) визначатиме (прийматиме рішення) за якою із підстав визначати /переглядати розмір посадового окладу Голови НБУ. Те ж саме стосується і коефіцієнтів розрахунку розміру посадових окладів заступникам Голови НБУ.	<i>«Розглянути питання: удосконалення Методики № 2-рд у частині визначення строків здійснення перегляду розміру посадового окладу Голови Національного банку та його заступників (термін – до 01.01.2027)»</i>
5	27	При формуванні КІ БМД НБУ на 2024 рік БМД НБУ також не подавав фінансово-економічне обґрунтування доцільності інвестицій у будівництво складу і матеріали до нього, відповідно, експертний висновок ДФК не складався	БМД двічі готував фінансово-економічне обґрунтування доцільності інвестицій у будівництво складу та надсилав матеріали до ДФК, зокрема: у 2022 році на погодження ДФК направлено рішення Правління НБУ № 21-рш (матеріали БМД від 18.01.2022 на суму 12,9 млн грн); у 2024 році на погодження ДФК направлено рішення Правління НБУ № 168-рш (матеріали БМД від 14.05.2024 на суму 21,3 млн грн)	Пропонуємо доповнити редакцію таким абзацом: <i>Слід зазначити, що матеріали та відповідні обґрунтування надсилались БМД НБУ до ДФК під час погодження проєктів рішень Правління НБУ № 21-рш та № 168-рш</i>
6	38	Рекомендації: 3. Актуалізувати положення Стратегії Національного банку для узгодження витрат КАВ НБУ на інвестиційні заходи за видом “виконання стратегії” з	Запропонована рекомендація не враховує чинний механізм актуалізації Стратегії, визначений рішенням Правління №115-рш. Стратегія є документом стратегічного рівня і переглядається відповідно до пунктів 49–51 Положення. Крім того, рішенням Правління від 21.04.2025	Пропонуємо таку редакцію: <i>3. Під час планового перегляду Стратегії НБУ, відповідно до вимог пункту 50 Положення №115-рш, актуалізувати розділ VII. Бюджет реалізації стратегії Національного банку України з урахуванням освоєння</i>

		обсягом інвестицій на реалізацію стратегічних заходів, визначених цією стратегією (термін – до 01.01.2027)	№148-рш Стратегію вже доповнено розділом VII “Бюджет реалізації Стратегії Національного банку України”, яким врегульовано питання відображення бюджету реалізації Стратегії. Тому твердження про необхідність окремої актуалізації потребує додаткового обґрунтування.	коштів на інвестиційні заходи на реалізацію стратегічних заходів. (термін – до 01.01.2027)
7	23	Отже, протягом 2025 року окремі стратегічні заходи нереалізовані повною мірою. Зміни до Стратегії Національного банку в частині термінів освоєння коштів для реалізації інвестиційних заходів, які мали кінцевий термін освоєння бюджету у 2025 році та залишилися не реалізованими, не внесені. Разом з тим відповідно до Положення про розроблення стратегічного бачення та довгострокового плану розвитку Національного банку України, затвердженого рішенням Правління Національного банку від 08.04.2024 № 115-рш, зміни до Стратегії вносяться, зокрема, для можливого коригування з урахуванням змін у контексті, виявлених стратегічних	Відповідно до пунктів 50, 51 Положення про розроблення стратегічного бачення та довгострокового плану розвитку Національного банку України, затвердженого рішенням Правління від 08.04.2024 №115-рш, перегляд Стратегії здійснюється в межах щорічного планового оновлення або позапланово лише за ініціювання Правлінням. Положення не містить вимоги щодо обов'язкового внесення змін до Стратегії у разі перенесення строків реалізації окремих інвестиційних заходів. Останнє планове оновлення Стратегії здійснено рішенням Правління від 21.04.2025 №148-рш.	Пропонуємо таку редакцію: <i>Отже, протягом 2025 року окремі стратегічні заходи нереалізовані повною мірою. Зміни до Стратегії Національного банку в частині термінів освоєння коштів для реалізації інвестиційних заходів, які мали кінцевий термін освоєння бюджету у 2025 році та залишилися не реалізованими, не внесені, оскільки перегляд Стратегії здійснюється в межах щорічного планового оновлення або позапланово лише за ініціювання Правлінням. Останнє планове оновлення Стратегії Національного банку здійснено рішенням Правління від 21.04.2025 №148-рш відповідно до вимог пункту 50 Положення №115-рш.</i>

		ризиків, потреб клієнтів Національного банку та/або динаміки виконання стратегії.		
8	32	Водночас строки виконання зобов'язань у 27 відс. договорів щодо поставки товарів, виконання робіт або надання послуг на суму зобов'язань 43,5 млн грн, продовжено без документального підтвердження обставин для такого продовження від підрядників / постачальників / контрагентів, що не відповідало вимогам нормативно-правових актів в частині належного документального підтвердження підстав для внесення змін до істотних умов договорів.	Далі по тексту звіту (сторінки 32, 37) вказується на <u>недостатнє</u> документальне підтвердження обставин, які спричинили продовження строків за договорами, <u>а не про його відсутність</u> . Групі аудиту під здійснення перевірки надавалися листи підрядників та долучені до них документи, які стали підставою для внесення змін до договорів про продовження строків поставки товарів, виконання робіт, надання послуг, проте на суб'єктивну думку групи аудиту таке документальне підтвердження не є достатнім. Зміна відсоткового значення пов'язана з пропозицією виключити з фінальної редакції звіту 1 факт, про що зазначено нижче.	Водночас строки виконання зобов'язань в 18 відс. договорів щодо поставки товарів, виконання робіт або надання послуг на суму зобов'язань 43,5 млн грн, продовжено без достатнього документального підтвердження обставин для такого продовження від підрядників / постачальників / контрагентів, що не відповідало вимогам нормативно-правових актів в частині належного документального підтвердження підстав для внесення змін до істотних умов договорів.
9	32	Так, у 27,3 відс. (3 із 11 договорів на суму 43,5 млн грн) продовження строку дії або виконання зобов'язань здійснено за недостатнього документального обґрунтування через ненадання підрядниками / постачальниками / контрагентами належних	Зміна відсоткового значення та кількості договорів пов'язана з пропозицією виключити з фінальної редакції звіту 1 факт, про що зазначено нижче.	Так, у 18,2 відс. (2 із 11 договорів на суму 43,5 млн грн) продовження строку дії або виконання зобов'язань здійснено за недостатнього документального обґрунтування через ненадання підрядниками / постачальниками / контрагентами належних документальних підтверджень об'єктивних обставин, які стали

		документальних підтверджень об'єктивних обставин, які стали підставою для внесення відповідних змін до договорів, а саме за договором:		підставою для внесення відповідних змін до договорів, а саме за договором:
10	32-33	Водночас строки виконання зобов'язань у 27 відс. договорів щодо поставки товарів, виконання робіт або надання послуг на суму зобов'язань 43,5 млн грн, продовжено без документального підтвердження обставин для такого продовження від підрядників / постачальників / контрагентів, що не відповідало вимогам нормативно-правових актів в частині належного документального підтвердження підстав для внесення змін до істотних умов договорів. ... від 04.08.2025 № 109357 кондиціонерні системи у межах строку виконання зобов'язань, визначеного основним договором,	Просимо виключити вказаний текст з абзацу, оскільки лист ТОВ "А" від 22.09.2025 № 12-09-25/1/29 щодо продовження строку виконання зобов'язань не міг містити в собі обставини та документальне підтвердження затримки виконання робіт за причин безпекової специфіки та режимних обмежень доступу до території та приміщень з боку Національного банку. А саме це було основним фактором затримки виконання монтажів та наладки обладнання на об'єктах.	від 04.08.2025 № 109357 кондиціонерні системи у межах строку виконання зобов'язань, визначеного основним договором, поставлені та встановлені лише за двома адресами, а за однією адресою роботи перебували на стадії виконання. При цьому лист ТОВ "А" від 22.09.2025 № 12-09-25/1/29 щодо продовження строку виконання зобов'язань не містив об'єктивних обставин та документального підтвердження затримки виконання робіт за іншими місцями поставки та встановлення товару: за однією адресою у м. Києві та двома у м. Хмельницьком.

		поставлені та встановлені лише за двома адресами, а за однією адресою роботи перебували на стадії виконання. При цьому лист ТОВ “А” від 22.09.2025 № 12-09-25/1/29 щодо продовження строку виконання зобов’язань не містив об’єктивних обставин та документального підтвердження затримки виконання робіт за іншими місцями поставки та встановлення товару: за однією адресою у м. Києві та двома у м. Хмельницьком.		
11	32-33	від 02.08.2023 № 106669 листи ТОВ “Ц” від 25.11.2024 № 2511-1/2024 та від 03.12.2024 № 0312-1/2024 не містили документально підтверджених об’єктивних обставин затримки постачання комплектуючих до автомобіля, яка, за твердженням постачальника, зумовлена погіршенням логістики та відключенням електроенергії. Надані листи ТОВ “ДУ” від 02.12.2024 б/н та ТОВ “СС” від 12.08.2024 № 78 не містили документального	Просимо виключити вказаний абзац як такий, що не відповідає фактичним обставинам, виходячи з наступного. Між Національним банком України (за договором “Замовник”) та ТОВ “ЦІТІУС С” (за договором “Постачальник”) за результатами проведення процедури відкритих торгів з особливостями (рішення Уповноваженої особи Національного банку України від 20.07.2023 року) укладено договір № 106669 від 02.08.2023 щодо закупівлі великовантажного спеціалізованого автомобіля (далі – Договір).	Від 02.08.2023 № 106669 листи ТОВ “Ц” від 25.11.2024 № 2511-1/2024 та від 03.12.2024 № 0312-1/2024 не містили документально підтверджених об’єктивних обставин затримки постачання комплектуючих до автомобіля, яка, за твердженням постачальника, зумовлена погіршенням логістики та відключенням електроенергії. Надані листи ТОВ “ДУ” від 02.12.2024 б/н та ТОВ “СС” від 12.08.2024 № 78 не містили документального підтвердження зазначених обставин. Водночас додатковий договір про продовження строків виконання зобов’язань

	підтвердження зазначених обставини. Водночас додатковий договір про продовження строків виконання зобов'язань укладено через 17 днів після завершення строку постачання товару, визначеного основним договором. Уповноваженою особою Національного банку прийнято рішення про незастосування до постачальника 30,3 тис. грн штрафних санкцій за порушення строків поставки товару в повній комплектації. Вимога до постачальника як визначено пунктом 7.3 основного договору, не формувалась та не надсилалась;	Відповідно до пункту 1.1 Договору Постачальник зобов'язується поставити Замовникові великовантажний спеціалізований автомобіль – 34140000-0 з комплектацією згідно з Додатком 1 до Договору, який є невід'ємною частиною цього договору, а Замовник – прийняти і оплатити цей товар. Автомобіль, що поставляється за Договором, виготовлявся на замовлення Національного банку відповідно до визначених ним характеристик та комплектації та не є товаром у стандартній комплектації, що поставляється “з конвеєру”. Постачальник одночасно з передачею товару надав Замовнику підготовлену виробником товару фактичну калькуляцію собівартості товару (за формою додатка 2 до Порядку підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.08.2022 року № 861) (далі – калькуляція виробника) з підтвердженим ступенем локалізації товару. Тобто, до передачі готового товару Національному банку Постачальником здійснювалися його великовузлове складання, та	укладено через 17 днів після завершення строку постачання товару, визначеного основним договором. Уповноваженою особою Національного банку прийнято рішення про незастосування до постачальника 30,3 тис. грн штрафних санкцій за порушення строків поставки товару в повній комплектації. Вимога до постачальника як визначено пунктом 7.3 основного договору, не формувалась та не надсилалась;
--	--	---	---

			дообладнання відповідно до вимог, визначених Національним банком. Пунктом 3.1 Договору було визначено строк поставки товару у повному обсязі до 30.11.2024. Згідно з пунктом 4 частини 5 статті 41 Закону України “Про публічні закупівлі” (далі – Закон) та підпунктом 4 пункту 19 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України № 1178 від 12.10.2022 (зі змінами) (далі – Особливості 1178), істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов’язань сторонами в повному обсязі, крім випадків: продовження строку дії договору про закупівлю та/або строку виконання зобов’язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об’єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі обставин	
--	--	--	---	--

		непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника, за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю. Як вбачається із вказаного положення продовження строку дії договору/строку виконання зобов'язання дозволяється за наявності такої сукупності: - документально підтверджених об'єктивних обставин; - недопущення збільшення ціни договору. Надаючи оцінку категорії «документально підтверджених об'єктивних обставин» слід звернути увагу, що дана норма зазначає, що ними є <i>«у тому числі обставин непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника»</i> - тобто поняття <u>«документально підтверджених об'єктивних обставин»</u> є ширшим за поняття <u>«обставин непереборної сили»</u>, так як у цій нормі законодавець використав конструкцію «у тому числі», яка свідчить про невичерпний/невиключний перелік таких «об'єктивних обставин». Саме тому для продовження строку дії договору про закупівлю та/або строку	
--	--	---	--

		виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг законодавство не вимагає існування виключно форс-мажорних обставин – достатньою підставою можуть бути й інші документально підтверджені об'єктивні обставини (фактори, чинники, які виникли чи обов'язково виникнуть станом на дату, яка визначена сторонами в договорі як дата виконання зобов'язань та, відповідно, унеможливають виконати обумовлені договором зобов'язання), за умови, що вони спричинили таке продовження та внесення змін до договору не призведе до збільшення його вартості. При цьому, варто зауважити, ні Закон України «Про публічні закупівлі», ні Особливості 1178 не містять визначення поняття «документально підтверджених об'єктивних обставин», вичерпного переліку «об'єктивних обставин» та переліку документів, що їх підтверджують. Тобто, чинним законодавством вичерпно не визначено, настання яких саме обставин вважається об'єктивним	
--	--	---	--

		та достатнім для продовження строків в договорах на закупівлю. Так само не визначено, в якій формі має бути документальне підтвердження настання зазначених обставин, що дає змогу замовнику самостійно їх визначати. Єдиною вимогою, яку встановлено для документів, в п.п. 4 п. 19 Постанови 1178, це наявність в них відомостей про конкретні обставини неможливості виконати обумовлені договором зобов'язання на певну дату чи протягом певного періоду. Чинним законодавством також не вимагається, що такі документи ще додатково мають визначати дату, коли об'єктивні обставини зникнуть або дату, до якої може чи має бути продовжено дію договору чи строк виконання зобов'язань. Так, листами вих. № 2511-1/2024 від 25.11.2024 та вих. № 0312-1/2024 від 03.12.2024 Постачальник повідомляв про затримку в постачанні комплектуючих до автомобіля, пов'язаних з непередбаченим погіршенням логістики у воєнний час, а також відключенням електроенергії, у зв'язку з чим 17.12.2024 між сторонами було укладено додатковий договір № 108240 до Договору (далі –	
--	--	---	--

			додатковий договір до Договору), яким строк поставки товару в повній комплектації продовжено до 23.12.2024, а строк дії договору – до 31.01.2025. Документальним підтвердженням об’єктивних обставин, що спричинили таке продовження строків, як це передбачено пунктом 4 частини 5 статті 41 Закону та підпунктом 4 пункту 19 Постанови 1178, були вищезазначені листи Постачальника та долучені до них листи постачальників комплектуючих, необхідних для збирання автомобіля, в яких останні повідомляли про затримку їх доставки в Україну. Тривалі стабілізаційні відключення електроенергії в осінньо-зимовий період 2024 року є загальновідомим фактом, що не потребує окремого документального підтвердження. Отже, вказані обставини є об’єктивними, не залежали від волі Постачальника та мають документальне підтвердження. Звертаємо увагу, що Постачальник завчасно до завершення строку поставки повідомив Національний банк про затримку в поставці товару, а законодавство у сфері публічних	
--	--	--	---	--

		закупівель не встановлює окремих вимог щодо строку такого повідомлення. Після отримання листа Постачальника вих. № 2511-1/2024 від 25.11.2024 та в період до укладення додаткового договору до Договору 17.12.2024 Національним банком здійснювалася його підготовка та погодження структурними підрозділами (зокрема, Юридичним департаментом в частині відповідності чинному законодавству) згідно з встановленою внутрішніми розпорядчими актами процедурою. Зміни до Договору були внесені в межах строку його дії. При цьому, частиною 3 статті 631 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) передбачено, що сторони можуть встановити, що умови договору застосовуються до відносин між ними, які виникли до його укладення, що і було передбачено у пункті 3 додаткового договору до Договору. Постачальник 23.12.2024 року поставив товар, але під час його приймання були виявлені невідповідності технічних характеристик та комплектації товару, вказаному в Додатку 1 до Договору, про що складено Акт від 23 грудня	
--	--	--	--

		2024 року про виявлені дефекти та недоліки товару за Договором. Постачальник листом вих. № 2412-1 2024 від 24.12.2024 (вх. № 513/132843 від 25.12.2024) звернувся до Національного банку з проханням не застосовувати штрафні санкції та підтвердив, що незважаючи на складні умови, в яких вимушені працювати (відключення світла та повітряні тривоги), в найкоротший термін усі зауваження будуть усунуті. Протягом 4-ох діб Постачальник усунув усі зауваження щодо невідповідності технічних характеристик та комплектації товару, і 27.12.2024 року поставив товар у повній комплектації згідно з Додатком 1 до Договору, що підтверджується актом №1 від 27.12.2024 про приймання-передавання товару, підписаним уповноваженими особами Сторін. Таким чином, товар було поставлено з простроченням на 3 (три) календарних дні. Відповідно до пункту 7.3 Договору, у разі порушення строку поставки або строку ремонту/заміни неякісного товару в гарантійний період, Постачальник на вимогу Замовника виплачує штрафні санкції протягом 10 (десяти) робочих днів після отримання	
--	--	---	--

		цієї вимоги в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла у період, за який сплачуються штрафні санкції, від вартості несвоєчасно поставленого та/або неякісного товару за цим Договором за кожний день прострочення до дня, що передує дню фактичного виконання зобов'язань. Відповідно до статті 549 Цивільного кодексу України неустойка (штраф, пеня) є способом забезпечення виконання зобов'язання та видом цивільно-правової відповідальності, який застосовується у разі порушення боржником зобов'язання. При цьому стаття 550 ЦК України прямо визначає, що у кредитора виникає право на неустойку у разі порушення зобов'язання боржником. Законодавець використовує саме конструкцію “право на неустойку”, а не встановлює обов'язок кредитора обов'язково її нараховувати або стягувати. Аналогічний підхід впливає і зі змісту пункту 7.3 Договору, де “Постачальник на вимогу Замовника сплачує штрафні санкції...”. Фраза “на вимогу Замовника” означає, що: штрафні санкції не підлягають автоматичному стягненню;	
--	--	---	--

		для їх застосування необхідне волевиявлення Замовника; Замовник самостійно вирішує, чи реалізовувати своє право на притягнення контрагента до відповідальності. Отже, відсутність вимоги Замовника означає відсутність підстав для реалізації відповідальності у вигляді неустойки. Крім того, відповідно до принципу свободи договору, закріпленого у статті 627 ЦК України, сторони є вільними у визначенні умов договору та порядку реалізації своїх прав і обов'язків. Тому, Замовник має право: • заявити вимогу про сплату штрафних санкцій; • частково відмовитися від їх стягнення; • повністю не застосовувати штрафні санкції до Постачальника. Таке незастосування не є порушенням законодавства, оскільки чинне законодавство України не встановлює імперативного обов'язку кредитора обов'язково стягувати неустойку у випадку порушення зобов'язання. Додатково слід враховувати положення статті 22 та статті 611 ЦК України, відповідно до яких правові наслідки порушення зобов'язання	
--	--	---	--

			застосовуються у випадках, встановлених договором або законом, але реалізація відповідного способу захисту належить саме кредитору як носію порушеного права. Таким чином, умова договору про сплату Постачальником штрафних санкцій “на вимогу Замовника” свідчить про диспозитивний характер такої відповідальності та підтверджує, що застосування штрафних санкцій є правом Замовника, а не його обов’язком. Враховуючи зазначене, Уповноваженою особою Національного банку (підписантом Договору) відповідно до регламенту “Організація процесу договірної роботи за договорами з питань, пов’язаних із забезпеченням діяльності Національного банку України”, затвердженим наказом Національного банку України від 03 липня 2020 року № 475-но (зі змінами), на підставі підготовленої доповідної записки з наданими обґрунтуваннями (електронне повідомлення № В/65-0006/13615 від 30.01.2025), зокрема, з урахуванням позиції відповідального замовника за закупівлею – Департаменту грошового обігу, було прийнято рішення про	
--	--	--	---	--

			незастосування штрафних санкцій до ТОВ “ЦІТІУС С” за порушення строку поставки товару на 3 (три) календарних дні, що повністю відповідає вимогам чинного законодавства України та процедури, встановленій внутрішніми розпорядчими актами Національного банку.	
12	32-33	Як свідчить огляд судової практики Верховного Суду з вирішення господарських спорів в умовах воєнного стану (від 20.03.2026): зважаючи на те, що на момент укладення договорів по всій території України вже було введено воєнний стан, настання обставин, зокрема, зазначених в листах підрядників / постачальників / контрагентів, не може розглядатися як підстава для внесення змін до окремих пунктів договору. Кожен суб’єкт, який через певні обставини не може виконати свої зобов’язання за окремо визначеним договором, має доводити наявність у нього форс-мажорних обставин. Для цього у випадку настання	Помилкове судження. Такі обставини як «введення воєнного стану, погіршення логістики у воєнний час, регулярні повітряні тривоги, відключення електроенергії тощо» дійсно не можуть вважатися форс-мажорними, оскільки договір укладається в період воєнного стану та такі обставини вже існують на момент його укладення, про що є відповідні положення у договорах Національного банку. Тому, такі обставини не можуть бути підставою для звільнення від відповідальності за невиконання умов договору. Разом з тим, виникнення таких обставин не залежить від волі контрагента та об’єктивно впливає спроможність контрагента виконати свої зобов’язання в обумовлений в договорі строк. Існування таких обставин є загальновідомим та не	Як свідчить огляд судової практики Верховного Суду з вирішення господарських спорів в умовах воєнного стану (від 20.03.2026): зважаючи на те, що на момент укладення договорів по всій території України вже було введено воєнний стан, настання обставин, зокрема, зазначених в листах підрядників / постачальників / контрагентів, не може розглядатися як підстава для внесення змін до окремих пунктів договору. Кожен суб’єкт, який через певні обставини не може виконати свої зобов’язання за окремо визначеним договором, має доводити наявність у нього форс-мажорних обставин. Для цього у випадку настання обставин, які унеможливають виконання зобов’язань, передбачених умовами договору, постачальник, зокрема, має право звернутися до Торгово-

		обставин, які унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору, постачальник, зокрема, мав право звернутися до Торгово-промислової палати України або уповноваженої нею регіональної торгово-промислової палати для засвідчення таких обставин та довести їх існування перед Національним банком. Отже, Національним банком як замовником під час прийняття рішень щодо продовження строку дії договору та/або виконання зобов'язань за окремими договорами враховано листи підрядників / постачальників / контрагентів про продовження строків без отримання достатнього документального підтвердження обставин, що спричинили таке продовження. Зазначене не відповідає вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178.	потребує засвідчення сертифікатом Торгово-промислової палати України. Як зазначалося вище, згідно з пунктом 4 частини 5 статті 41 Закону України “Про публічні закупівлі” (далі – Закон) та підпунктом 4 пункту 19 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України № 1178 від 12.10.2022 (зі змінами) (далі – Особливості 1178), істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків: продовження строку дії договору про закупівлю та/або строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі обставин непереможної сили, затримки фінансування витрат замовника, за умови, що такі зміни не призведуть до	промислової палати України або уповноваженої нею регіональної торгово-промислової палати для засвідчення таких обставин та довести їх існування перед Національним банком. Отже, Національним банком як замовником під час прийняття рішень щодо продовження строку дії договору та/або виконання зобов'язань за окремими договорами враховано листи підрядників / постачальників / контрагентів про продовження строків без отримання достатнього документального підтвердження обставин, що спричинили таке продовження. Зазначене не відповідає вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178.
--	--	--	--	--

			збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю. Як вбачається із вказаного положення продовження строку дії договору/строку виконання зобов'язання дозволяється за наявності такої сукупності: - документально підтверджених об'єктивних обставин; - недопущення збільшення ціни договору. Надаючи оцінку категорії «документально підтверджених об'єктивних обставин» слід звернути увагу, що дано норма зазначає, що ними є <i>«у тому числі обставин непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника»</i> - тобто поняття <u>«документально підтверджених об'єктивних обставин»</u> є ширшим за поняття <u>«обставин непереборної сили»</u>, так як у цій нормі законодавець використав конструкцію «у тому числі», яка свідчить про невичерпний/невиключний перелік таких «об'єктивних обставин». Саме тому для продовження строку дії договору про закупівлю та/або строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання	
--	--	--	--	--

		послуг законодавство не вимагає існування виключно форс-мажорних обставин – достатньою підставою можуть бути й інші документально підтверджені об’єктивні обставини (фактори, чинники, які виникли чи обов’язково виникнуть станом на дату, яка визначена сторонами в договорі як дата виконання зобов’язань та, відповідно, унеможливають виконати обумовлені договором зобов’язання), за умови, що вони спричинили таке продовження та внесення змін до договору не призведе до збільшення його вартості. Ні Закон України «Про публічні закупівлі», ні Особливості 1178 не містять визначення поняття «документально підтверджених об’єктивних обставин», вичерпного переліку «об’єктивних обставин» та переліку документів, що їх підтверджують. Тобто, чинним законодавством вичерпно не визначено, настання яких саме обставин вважається об’єктивним та достатнім для продовження строків в договорах на закупівлю.	
--	--	---	--

			<u>Так само законодавством не визначено, що такі обставини мають засвідчуватися саме сертифікатом Торгово-промислової палати України.</u> Єдиною вимогою, яку встановлено для документів, в п.п. 4 п. 19 Особливостей 1178, це наявність в них відомостей про конкретні обставини неможливості виконати обумовлені договором зобов'язання на певну дату чи протягом певного періоду. Тому, зазначення у Звіті про те, що продовження строку виконання зобов'язань за договорами не відповідає вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178 є помилковим, так само як і твердження про те, що єдиним документальним підтвердженням «об'єктивних обставин» є сертифікат Торгово-промислової палати України.	
13	37	Водночас Національним банком за 3 із 11 договорів на суму зобов'язань 43,5 млн грн внесено зміни до істотних умов договорів про закупівлю в частині продовження строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання	Обґрунтування наведено вище.	Водночас Національним банком за 2 із 11 договорів на суму зобов'язань 43,5 млн грн внесено зміни до істотних умов договорів про закупівлю в частині продовження строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг без достатнього документального підтвердження обставин, що

		робіт, надання послуг без достатнього документального підтвердження обставин, що спричинили таке продовження. Підрядники / постачальники / контрагенти не надали належного документального підтвердження таких обставин, що не відповідало вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178.		спричинили таке продовження. Підрядники / постачальники / контрагенти не надали належного документального підтвердження таких обставин. що не відповідало вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178.
--	--	---	--	---

Директор Департаменту фінансового контролінгу

Галина ПАХАЧУК

Заступник директора департаменту -
начальник управління

Тетяна УСАЧОВА

Довідка
про результати розгляду зауважень до проекту Звіту про результати аудиту відповідності на тему «Виконання кошторису адміністративних витрат Національного банку України»
(пропозиції та зауваження до проекту Звіту надані Національним банком України листом від 17.07.2026 № 62-0010/66877)

№ з/п	Положення проекту звіту, до якого є зауваження у посадовій особи об'єкта контролю	Зауваження посадової особи об'єкта контролю (у редакції першоджерела)	Рішення, прийняте за результатами розгляду зауваження ¹	Обґрунтування прийнятого рішення
1	Стор. 5-6 «Водночас неналежні заходи контролю за своєчасним внесенням змін до показників КАВ ЦА НБУ призвели до недотримання вимог розпорядчих актів Національного банку. Під час здійснення закупівлі послуг з ремонту адміністративної будівлі профільний підрозділ – учасник кошторисного процесу не надав пропозицій щодо зміни передбачених показників, вимогами Регламенту № 908-но, а ДФК погодив закупівлю з очікуваною вартістю 10,6 млн грн без належного підтвердження показника КАВ ЦА НБУ за конкретною потребою, що не відповідає вимогам Регламенту № 1048-но»	На думку НБУ, контроль зі сторони профільного підрозділу та ДФК був забезпечений в достатній мірі, вимоги регламентів були дотримані. Оскільки незапланована потреба в закупівлі послуг з ремонту адміністративної будівлі (перенесена з попереднього року) виникла на початку року, тобто за відсутності економії по іншим закупівлям, та була визначена ініціатором як пріоритетна, відповідно до регламентів № 1048-но та № 908-но відповідальна за кошторисний процес особа здійснила перевірку документів, що надійшли на погодження щодо можливості їх виконання в межах доведених показників витрат, правильності зазначених кодів аналітичного обліку та ужила відповідних заходів для	Не враховано	Наведені пояснення не спростовують установленого аудитом факту недотримання вимог розпорядчих актів Національного банку та не містять додаткових обґрунтувань і матеріалів. Аудитом встановлено факт оголошення у січні 2025 року проведення торгів із закупівлі послуг з проведення ремонту адміністративної будівлі на суму 10,6 млн грн без наявної достатньої суми для фінансування такого

¹ Необхідно зазначити, яке саме рішення прийнято за результатами розгляду зауважень: «Враховано», «Частково враховано», «Не враховано».

		забезпечення позапланової потреби: закупівля послуг з проведення ремонту адміністративної будівлі (адреса 1) була погоджена в межах доведеного показника витрат по відповідному виду витрат, достатність якого була підтверджена, визначено пріоритетності у забезпеченні інших потреб в межах показника витрат по відповідному виду витрат. Та визначено об'єкт № 2, за рахунок ліміту якого буде здійснено перерозподіл за потреби забезпечення оплати по об'єкту № 1. Запропоновано після абзацу «Під час здійснення закупівлі послуг з ремонту адміністративної будівлі профільний підрозділ – учасник кошторисного процесу не надав пропозицій щодо зміни показників, передбачених вимогами Регламенту № 908-но, а ДФК погодив закупівлю з очікуваною вартістю 10,6 млн грн без належного підтвердження показника КАВ ЦА НБУ за конкретною потребою, що не відповідає вимогам Регламенту № 1048-но» додати наступне: «Разом з тим, слід зазначити, що з урахуванням критичності потреби та часу її виникнення (початок року) погодження закупівлі було здійснено в межах показника за відповідним видом витрат»		ремонту, запланованої в КАВ ЦА НБУ на 2025 рік (1 млн грн), за результатами яких укладено відповідний договір. При цьому зміни до КАВ НБУ затверджені Радою Національного банку лише у червні 2025 року
2	Стор. 6, 25, 36 «Недотримання профільними підрозділами та БМД НБУ окремих	БМД НБУ подавав до ДФК фінансово-економічні обґрунтування доцільності інвестицій (запити на інвестиції), вартість	Не враховано	Наведені пояснення не спростовують установлених аудитом фактів та не містять

	положень нормативно-правових та розпорядчих актів на окремих етапах кошторисного процесу, за недостатнього контролю з боку керівників цих підрозділів, призвело до неналежного планування і виконання КАВ НБУ та спричинило ризик нераціонального використання коштів Кошторису: без наданих БМД НБУ фінансово-економічних обґрунтувань та складенихДФК відповідних експертних висновків, передбачених розпорядчими актами Національного банку, на реалізацію інвестицій спрямовно 468,6 млн гривень»	яких перевищувала 2 млн грн, зокрема: у 2023 році – 8 запитів на суму 126,9 млн грн; у 2024 році – 10 запитів на суму 332,3 млн грн; у 2025 році – 19 запитів на суму 662,2 млн грн, разом з тим, за окремими інвестиціями матеріали не містили запитів на отримання експертних висновків відДФК. Запропоновано таку редакцію: «Недотримання профільними підрозділами та БМД НБУ окремих положень нормативно-правових та розпорядчих актів на окремих етапах кошторисного процесу, недостатнього за контролю з боку керівників цих підрозділів, призвело до неналежного планування і виконання КАВ НБУ та спричинило ризик нераціонального використання коштів Кошторису: подані БМД НБУ доДФК фінансово-економічні обґрунтування доцільності інвестицій на суму 468,6 млн гривень і матеріалів до них не містили запиту на отримання експертних висновків відДФК»		додаткових обґрунтувань і матеріалів. Надані під час здійснення аудиту документи та матеріали не підтверджували надання БМД НБУ фінансово-економічних обґрунтувань та їх опрацюванняДФК для визначення інвестиційного заходу окупним та отримання вигід від його реалізації
3	Стор. 42 «2. Критерій не відповідає. Під час формування проєкту КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 рокиДФК не готував та не надавав до БМД НБУ експертні висновки щодо очікуваної окупності інвестицій, отримання вигід від їх реалізації, що не відповідало вимогам пункту 13 додатка 2 до	Запропоновано таку редакцію: «2. Критерій відповідає частково. Під час формування проєкту КАВ НБУ на 2023, 2024 і 2025 рокиДФК готував та надавав до БМД НБУ експертні висновки щодо очікуваної окупності інвестицій, отримання вигід від їх реалізації у складі загального висновку до кошторису інвестицій БМД, що	Частково враховано	Викладено у такій редакції: «БМД НБУ не подавав доДФК фінансово-економічного обґрунтування доцільності інвестицій і матеріалів до нього для складання експертних висновків.

	Регламенту № 760-но та додатка 3 до Регламенту № 908-но (у редакції, чинній до 12.09.2025). Без експертних висновків на реалізацію інвестицій БМД НБУ на 2023–2025 роки спрямовано 468,6 млн гривень. Висновки ДФК до проєктів КІ БМД НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки не містили інформації щодо очікуваної окупності інвестицій отримання вигід від їх реалізації»	частково відповідало вимогам пункту 13 додатка 2 до Регламенту № 760-но та додатка 3 до Регламенту № 908-но (у редакції, чинній до 12.09.2025). Висновки ДФК до проєктів КІ БМД НБУ на 2023, 2024 і 2025 роки містили часткову інформацію щодо очікуваної окупності інвестицій отримання вигід від їх реалізації»		Відповідно, ДФК не складав експертних висновків щодо очікуваної окупності інвестицій, отримання вигід від їх реалізації, що не відповідало вимогам пункту 13 додатка 2 до Регламенту № 760-но та додатка 3 до Регламенту № 908-но (у редакції, чинній до 12.09.2025)»
4	Стор. 37 «Рекомендації: 2. Розглянути питання: удосконалення Методики № 2-рд у частині визначення інших умов (підстав) та строків здійснення перегляду розміру посадового окладу Голови Національного банку та застосування коефіцієнта розміру посадового окладу заступників Голови Національного банку (термін – до 01.01.2027)»	На думку НБУ, внесення змін до Методики № 2-рд з метою визначити «інші умови (підстави)...» потенційно створює ризик нечіткого трактування норм Методики та певної невизначеності в частині хто і яким чином (на підставі яких аргументів) визначатиме (прийматиме рішення), за якою із підстав визначати / переглядати розмір посадового окладу Голови Національного банку. Те ж саме стосується і коефіцієнтів розрахунку розміру посадових окладів заступникам Голови Національного банку. НБУ запропоновано таку редакцію першої частини пункту 2 Рекомендацій: «Розглянути питання: удосконалення Методики № 2-рд у частині визначення строків здійснення перегляду розміру посадового окладу Голови Національного	Частково враховано	Рекомендацію викладено у редакції: «Розглянути питання удосконалення Методики № 2-рд у частині визначення строків подання Департаментом персоналу НБУ на розгляд Правління Національного банку пропозицій щодо перегляду розміру посадового окладу Голови Національного банку та інших умов (підстав) застосування коефіцієнта розміру посадового окладу заступників Голови Національного банку (термін – до 01.01.2027)»

		банку та його заступників (термін – до 01.01.2027)»		
5	Стор. 27 «При формуванні КІ БМД НБУ на 2024 рік БМД НБУ також не подавав фінансово-економічне обґрунтування доцільності інвестицій у будівництво складу і матеріали до нього, відповідно, експертний висновок ДФК не складався»	БМД НБУ двічі готував фінансово-економічне обґрунтування доцільності інвестицій у будівництво складу та надсилав матеріали до ДФК, зокрема: у 2022 році на погодження ДФК направлено рішення Правління Національного банку № 21-рш (матеріали БМД НБУ від 18.01.2022 на суму 12,9 млн грн); у 2024 році на погодження ДФК направлено рішення Правління Національного банку № 168-рш (матеріали БМД НБУ від 14.05.2024 на суму 21,3 млн грн). Запропоновано доповнити таким абзацом: «Слід зазначити, що матеріали та відповідні обґрунтування надсилались БМД НБУ до ДФК під час погодження проєктів рішень Правління НБУ № 21 рш та № 168-рш»	Не враховано	Наведені пояснення не спростовують установлених аудитом фактів та не містять додаткових обґрунтувань і матеріалів. Регламентом № 908-но передбачено подання БМД НБУ фінансово-економічного обґрунтування доцільності інвестиції та складання ДФК експертних висновків щодо очікуваної окупності інвестицій, отримання вигід від їх реалізації під час формування проєкту КАВ НБУ на відповідний рік, а не під час погодження проєктів рішень Правління Національного банку
6	Стор. 38 «Рекомендації: 3. Актуалізувати положення Стратегії Національного банку для узгодження витрат КАВ НБУ на інвестиційні заходи за видом “виконання стратегії” з обсягом інвестицій на реалізацію стратегічних	Запропонована рекомендація не враховує чинний механізм актуалізації Стратегії, визначений рішенням Правління Національного банку № 115-рш. Стратегія є документом стратегічного рівня і переглядається відповідно до пунктів 49–51 Положення. Крім того, рішенням Правління Національного банку від 21.04.2025 № 148-рш	Частково враховано	Рекомендацію викладено в редакції: «Актуалізувати положення Стратегії Національного банку для узгодження витрат КАВ НБУ на інвестиційні заходи, пов’язані із реалізацією стратегічних заходів,

	заходів, визначених цією стратегією (термін – до 01.01.2027)»	Стратегію вже доповнено розділом VII «Бюджет реалізації Стратегії Національного банку України», яким врегульовано питання відображення бюджету реалізації Стратегії. Тому твердження про необхідність окремої актуалізації потребує додаткового обґрунтування. Запропоновано таку редакцію: «3. Під час планового перегляду Стратегії НБУ, відповідно до вимог пункту 50 Положення № 115-рш, актуалізувати розділ VII. Бюджет реалізації стратегії Національного банку України з урахуванням освоєння коштів на інвестиційні заходи на реалізацію стратегічних заходів (термін – до 01.01.2027)»		визначених цією стратегією (термін – до 01.04.2027)»
7	Стор. 23 «Отже, протягом 2025 року окремі стратегічні заходи нереалізовані повною мірою. Зміни до Стратегії Національного банку в частині термінів освоєння коштів для реалізації інвестиційних заходів, які мали кінцевий термін освоєння бюджету у 2025 році та залишилися не реалізованими, не внесені. Разом з тим відповідно до Положення про розроблення стратегічного бачення довгострокового та плану розвитку Національного банку України, затвердженого рішенням Національного Правління банку від 08.04.2024 № 115-рш,	Відповідно до пунктів 50, 51 Положення про розроблення стратегічного бачення та довгострокового плану розвитку Національного банку України, затвердженого рішенням Правління Національного банку від 08.04.2024 № 115-рш, перегляд Стратегії здійснюється в межах щорічного планового оновлення або позапланово лише за ініціювання Правлінням. Положення не містить вимоги щодо обов'язкового внесення змін до Стратегії у разі перенесення строків реалізації окремих інвестиційних заходів. Останнє планове оновлення Стратегії	Не враховано	Наведені пояснення не спростовують установлених аудитом фактів та не містять додаткових обґрунтувань і матеріалів. Положенням про розроблення стратегічного бачення та довгострокового плану розвитку Національного банку України, затвердженим рішенням Правління Національного банку від 08.04.2024 №115-рш, не

	зміни до Стратегії вносяться, зокрема, для можливого коригування з урахуванням змін у контексті, виявлених стратегічних ризиків, потреб клієнтів Національного банку та/або динаміки виконання стратегії»	здійснено рішенням Правління від 21.04.2025 № 148-рш. Запропоновано таку редакцію: «Отже, протягом 2025 року окремі стратегічні заходи нереалізовані повною мірою. Зміни до Стратегії Національного банку в частині термінів освоєння коштів для реалізації інвестиційних заходів, які мали кінцевий термін освоєння бюджету у 2025 році та залишилися нереалізованими, не внесені, оскільки перегляд Стратегії здійснюється в межах щорічного планового оновлення або позапланово лише за ініціювання Правлінням. Останнє планове оновлення Стратегії Національного банку здійснено рішенням Правління від 21.04.2025 № 148-рш відповідно до вимог пункту 50 Положення № 115-рш»		визначено норм щодо «щорічного планового або позапланового оновлення» Стратегії
8	Стор. 32 «Водночас строки виконання зобов'язань у 27 відс. договорів щодо поставки товарів, виконання робіт або надання послуг на суму зобов'язань 43,5 млн грн, продовжено без документального підтвердження обставин для такого продовження від підрядників / постачальників / контрагентів, що не відповідало вимогам нормативно-правових актів в частині належного документального підтвердження підстав	Далі по тексту звіту (сторінки 32, 37) вказується на недостатнє документальне підтвердження обставин, які спричинили продовження строків за договорами, а не про його відсутність. Групі аудиту під здійснення перевірки надавалися листи підрядників та долучені до них документи, які стали підставою для внесення змін до договорів про продовження строків поставки товарів, виконання робіт, надання послуг, проте, на суб'єктивну думку групи аудиту, таке документальне підтвердження не є достатнім.	Не враховано	Наведені пояснення не спростовують установлених аудитом фактів та не містять додаткових обґрунтувань і матеріалів. Чинним законодавством з питань публічних закупівель вичерпно не визначено, настання яких саме обставин вважається об'єктивним та достатнім для продовження строків виконання

	для внесення змін до істотних умов договорів»	Зміна відсоткового значення пов'язана з пропозицією виключити з фінальної редакції звіту 1 факт, про що зазначено нижче. Запропоновано таку редакцію: «Водночас строки виконання зобов'язань в 18 відс. договорів щодо поставки товарів, виконання робіт або надання послуг на суму зобов'язань 43,5 млн грн, продовжено без достатнього документального підтвердження обставин для такого продовження від підрядників / постачальників / контрагентів, що не відповідало вимогам нормативно-правових актів в частині належного документального підтвердження підстав для внесення змін до істотних умов договорів»		зобов'язань за договорами щодо поставки товарів, виконання робіт або надання послуг. Документально підтверджені об'єктивні обставини – це фактори, чинники, які виникли чи обов'язково виникнуть станом на дату, визначену сторонами в договорі як дата виконання зобов'язань, та, відповідно, унеможливають виконання обумовлених договором зобов'язань.
9	Стор. 32 «Так, у 27,3 відс. (3 із 11 договорів на суму 43,5 млн грн) продовження строку дії або виконання зобов'язань здійснено за недостатнього документального обґрунтування через ненадання підрядниками / постачальниками / контрагентами належних документальних підтверджень об'єктивних обставин, які стали підставою для внесення відповідних змін до договорів, а саме за договором»	Зміна відсоткового значення та кількості договорів пов'язана з пропозицією виключити з фінальної редакції звіту 1 факт, про що зазначено нижче. Запропоновано таку редакцію: «Так, у 18,2 відс. (2 із 11 договорів на суму 43,5 млн грн) продовження строку дії або виконання зобов'язань здійснено за недостатнього документального обґрунтування через ненадання підрядниками / постачальниками / контрагентами належних документальних підтверджень об'єктивних обставин, які стали підставою для внесення відповідних змін до договорів, а саме за договором»	Не враховано	За 3 договорами, зазначеними у Звіті, підрядниками / постачальниками / контрагентами не надано достатнього документального підтвердження обставин, які стали підставою для продовження строку виконання зобов'язань за такими договорами. Причинами для продовження строку виконання зобов'язань в

10	Стор. 32–33 «Водночас строки виконання зобов'язань у 27 відс. договорів щодо поставки товарів, виконання робіт або надання послуг на суму зобов'язань 43,5 млн грн продовжено без документального підтвердження обставин для такого продовження від підрядників/постачальників/контрагентів, що не відповідало вимогам нормативно-правових актів в частині належного документального підтвердження підстав для внесення змін до істотних умов договорів. від 04.08.2025 № 109357 кондиціонерні системи у межах строку виконання зобов'язань, визначеного основним договором, поставлені та встановлені лише за двома адресами, а за однією адресою роботи перебували на стадії виконання. При цьому лист ТОВ «А» від 22.09.2025 № 12-09-25/1/29 щодо продовження строку виконання зобов'язань не містив об'єктивних обставин та документального підтвердження затримки виконання робіт за іншими місцями поставки та встановлення товару: за однією адресою у м. Києві та двома у м. Хмельницькому»	Просимо виключити вказаний текст з абзацу, оскільки лист ТОВ «А» від 22.09.2025 № 12-09-25/1/29 щодо продовження строку виконання зобов'язань не міг містити в собі обставини та документальне підтвердження затримки виконання робіт за причин безпекової специфіки та режимних обмежень доступу до території та приміщень з боку Національного банку. А саме, це було основним фактором затримки виконання монтажів та наладки обладнання на об'єктах	Не враховано	листах підрядників / постачальників / контрагентів зазначені: введення воєнного стану, погіршення логістики у воєнний час, регулярні повітряні тривоги, що призводили до тимчасового припинення робіт, відключення електроенергії тощо. Однак, зважаючи на те, що на момент укладення договорів по всій території України вже було введено воєнний стан, настання обставин, зокрема, зазначених в листах підрядників / постачальників / контрагентів, не може розглядатися як підстава для внесення змін до окремих пунктів договору. Про це зазначено в огляді судової практики Верховного Суду з вирішення господарських спорів в умовах воєнного стану
----	--	--	--------------	--

11	Стор. 32-33 «від 02.08.2023 № 106669 листи ТОВ «Ц» від 25.11.2024 № 2511-1/2024 та від 03.12.2024 № 0312-1/2024 не містили документально підтверджених об'єктивних обставин затримки постачання комплектуючих до автомобіля, яка, за твердженням постачальника, зумовлена погіршенням логістики та відключенням електроенергії. Надані листи ТОВ «ДУ» від 02.12.2024 б/н та ТОВ «СС» від 12.08.2024 № 78 не містили документального підтвердження зазначених обставини. Водночас додатковий договір про продовження строків виконання зобов'язань укладено через 17 днів після завершення строку постачання товару, визначеного основним договором. Уповноваженою особою Національного банку прийнято рішення про незастосування до постачальника 30,3 тис. грн штрафних санкцій за порушення строків поставки товару в повній комплектації. Вимога до постачальника, як визначено пунктом 7.3 основного договору, не формувалась та не надсилалась»	Просимо виключити вказаний абзац як такий, що не відповідає фактичним обставинам, виходячи з наступного. Між Національним банком України (за договором «Замовник») та ТОВ «ЦІТІУС С» (за договором «Постачальник») за результатами проведення процедури відкритих торгів з особливостями (рішення Уповноваженої особи Національного банку України від 20.07.2023 року) укладено договір № 106669 від 02.08.2023 щодо закупівлі великовантажного спеціалізованого автомобіля (далі – Договір). Відповідно до пункту 1.1 Договору Постачальник зобов'язується поставити Замовникові великовантажний спеціалізований автомобіль – 34140000-0 з комплектацією згідно з Додатком 1 до Договору, який є невід'ємною частиною цього договору, а Замовник – проийняти і оплатити цей товар. Автомобіль, що поставляється за Договором, виготовлявся на замовлення Національного банку відповідно до визначених ним характеристик та комплектації та не є товаром у стандартній комплектації, що поставляється «з конвеєру». Постачальник одночасно з передачею товару надав Замовнику підготовлену виробником товару фактичну калькуляцію собівартості товару (за формою	Не враховано	
----	--	--	--------------	--

		додатка 2 до Порядку підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 серпня 2022 р. № 861) (далі – калькуляція виробника) з підтвердженим ступенем локалізації товару. Тобто, до передачі готового товару Національному банку Постачальником здійснювалися його великовузлове складання, та дообладнання відповідно до вимог, визначених Національним банком. Пунктом 3.1 Договору було визначено строк поставки товару у повному обсязі до 30.11.2024. Згідно з пунктом 4 частини 5 статті 41 Закону України від 25 грудня 2025 р. № 922 «Про публічні закупівлі» (далі – Закон № 922) та підпунктом 4 пункту 19 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 р. № 1178 (далі – Особливості № 1178), істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків:		
--	--	--	--	--

		продовження строку дії договору про закупівлю та/або строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі обставин непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника, за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю. Як вбачається із вказаного положення продовження строку дії договору / строку виконання зобов'язання дозволяється за наявності такої сукупності: - документально підтверджених об'єктивних обставин; - недопущення збільшення ціни договору. Надаючи оцінку категорії «документально підтверджених об'єктивних обставин» слід звернути увагу, що дана норма зазначає, що ними є «у тому числі обставин непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника» – тобто поняття «документально підтверджених об'єктивних обставин» є ширшим за поняття «обставин непереборної сили», так як у цій нормі законодавець використав конструкцію «у тому числі», яка свідчить про невичерпний / невиключний перелік таких «об'єктивних обставин». Саме		
--	--	---	--	--

		тому для продовження строку дії договору про закупівлю та/або строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг законодавство не вимагає існування виключно форс-мажорних обставин – достатньою підставою можуть бути й інші документально підтверджені об'єктивні обставини (фактори, чинники, які виникли чи обов'язково виникнуть станом на дату, яка визначена сторонами в договорі як дата виконання зобов'язань та, відповідно, унеможливають виконати обумовлені договором зобов'язання), за умови, що вони спричинили таке продовження та внесення змін до договору не призведе до збільшення його вартості. При цьому, варто зауважити, ні Закон № 922, ні Особливості № 1178 не містять визначення поняття «документально підтверджених об'єктивних обставин», вичерпного переліку «об'єктивних обставин» та переліку документів, що їх підтверджують. Тобто, чинним законодавством вичерпно не визначено, настання яких саме обставин вважається об'єктивним та достатнім для продовження строків в договорах на закупівлю. Так само не визначено, в якій формі має бути документальне підтвердження настання		
--	--	---	--	--

		зазначених обставин, що дає змогу замовнику самостійно їх визначати. Єдиною вимогою, яку встановлено для документів, в підпункті 4 пункту 19 Особливостей № 1178, це наявність в них відомостей про конкретні обставини неможливості виконати обумовлені договором зобов'язання на певну дату чи протягом певного періоду. Чинним законодавством також не вимагається, що такі документи ще додатково мають визначати дату, коли об'єктивні обставини зникнуть, або дату, до якої може чи має бути продовжено дію договору чи строк виконання зобов'язань. Так, листами вих. № 2511-1/2024 від 25.11.2024 та вих. № 0312-1/2024 від 03.12.2024 Постачальник повідомляв про затримку в постачанні комплектуючих до автомобіля, пов'язаних з непередбаченим погіршенням логістики у воєнний час, а також відключенням електроенергії, у зв'язку з чим 17.12.2024 між сторонами було укладено додатковий договір № 108240 до Договору (далі – додатковий договір до Договору), яким строк поставки товару в повній комплектації продовжено до 23.12.2024, а строк дії договору – до 31.01.2025. Документальним підтвердженням об'єктивних обставин, що спричинили таке		
--	--	--	--	--

		продовження строків, як це передбачено пунктом 4 частини 5 статті 41 Закону № 922 та підпунктом 4 пункту 19 Особливостей № 1178, були вищезазначені листи Постачальника та долучені до них листи постачальників комплектуючих, необхідних для збирання автомобіля, в яких останні повідомляли про затримку їх доставки в Україну. Тривалі стабілізаційні відключення електроенергії в осінньо-зимовий період 2024 року є загальновідомим фактом, що не потребує окремого документального підтвердження. Отже, вказані обставини є об'єктивними, не залежали від волі Постачальника та мають документальне підтвердження. Звертаємо увагу, що Постачальник завчасно до завершення строку поставки, повідомив Національний банк про затримку в поставці товару, а законодавство у сфері публічних закупівель не встановлює окремих вимог щодо строку такого повідомлення. Після отримання листа Постачальника вих. № 2511-1/2024 від 25.11.2024 та в період до укладення додаткового договору до Договору 17.12.2024 Національним банком здійснювалася його підготовка та погодження структурними підрозділами (зокрема, Юридичним департаментом в частині відповідності чинному законодавству) згідно з встановленою		
--	--	--	--	--

		внутрішніми розпорядчими актами процедурою. Зміни до Договору були внесені в межах строку його дії. При цьому, частиною 3 статті 631 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) передбачено, що сторони можуть встановити, що умови договору застосовуються до відносин між ними, які виникли до його укладення, що і було передбачено у пункті 3 додаткового договору до Договору. Постачальник 23.12.2024 року поставив товар, але під час його приймання були виявлені невідповідності технічних характеристик та комплектації товару, вказаному в Додатку 1 до Договору, про що складено акт від 23 грудня 2024 року про виявлені дефекти та недоліки товару за Договором. Постачальник листом вих. № 2412-1 2024 від 24.12.2024 (вх. № 513/132843 від 25.12.2024) звернувся до Національного банку з проханням не застосовувати штрафні санкції та підтвердив, що, незважаючи на складні умови, в яких вимушені працювати (відключення світла та повітряні тривоги), в найкоротший термін усі зауваження будуть усунуті. Протягом 4 діб Постачальник усунув усі зауваження щодо невідповідності технічних характеристик та комплектації товару, і 27.12.2024 поставив товар у повній		
--	--	--	--	--

		комплектації згідно з Додатком 1 до Договору, що підтверджується актом № 1 від 27.12.2024 про приймання-передавання товару, підписаним уповноваженими особами Сторін. Таким чином, товар було поставлено з простроченням на 3 (три) календарних дні. Відповідно до пункту 7.3 Договору, у разі порушення строку поставки або строку ремонту / заміни неякісного товару в гарантійний період, Постачальник на вимогу Замовника виплачує штрафні санкції протягом 10 (десяти) робочих днів після отримання цієї вимоги в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла у період, за який сплачуються штрафні санкції, від вартості несвоєчасно поставленого та/або неякісного товару за цим Договором за кожний день прострочення до дня, що передує дню фактичного виконання зобов'язань. Відповідно до статті 549 Цивільного кодексу України неустойка (штраф, пеня) є способом забезпечення виконання зобов'язання та видом цивільно-правової відповідальності, який застосовується у разі порушення боржником зобов'язання. При цьому стаття 550 ЦК України прямо визначає, що у кредитора виникає право на неустойку у разі порушення зобов'язання боржником. Законодавець використовує саме		
--	--	--	--	--

		конструкцію «право на неустойку», а не встановлює обов’язок кредитора обов’язково її нараховувати або стягувати. Аналогічний підхід впливає і зі змісту пункту 7.3 Договору, де «Постачальник на вимогу Замовника сплачує штрафні санкції...». Фраза «на вимогу Замовника» означає, що: штрафні санкції не підлягають автоматичному стягненню; для їх застосування необхідне волевиявлення Замовника; Замовник самостійно вирішує, чи реалізовувати своє право на притягнення контрагента до відповідальності. Отже, відсутність вимоги Замовника означає відсутність підстав для реалізації відповідальності у вигляді неустойки. Крім того, відповідно до принципу свободи договору, закріпленого у статті 627 ЦК України, сторони є вільними у визначенні умов договору та порядку реалізації своїх прав і обов’язків. Тому Замовник має право: - заявити вимогу про сплату штрафних санкцій; - частково відмовитися від їх стягнення; - повністю не застосовувати штрафні санкції до Постачальника. Таке незастосування не є порушенням законодавства, оскільки чинне законодавство України не встановлює імперативного		
--	--	--	--	--

		обов'язку кредитора обов'язково стягувати неустойку у випадку порушення зобов'язання. Додатково слід враховувати положення статті 22 та статті 611 ЦК України, відповідно до яких правові наслідки порушення зобов'язання застосовуються у випадках, встановлених договором або законом, але реалізація відповідного способу захисту належить саме кредитору як носію порушеного права. Таким чином, умова договору про сплату Постачальником штрафних санкцій “на вимогу Замовника” свідчить про диспозитивний характер такої відповідальності та підтверджує, що застосування штрафних санкцій є правом Замовника, а не його обов'язком. Враховуючи зазначене, Уповноваженою особою Національного банку (підписантом Договору) відповідно до регламенту «Організація процесу договірної роботи за договорами з питань, пов'язаних із забезпеченням діяльності Національного банку України», затвердженим наказом Національного банку України від 03.07.2020 № 475-но (зі змінами), на підставі підготовленої доповідної записки з наданими обґрунтуваннями (електронне повідомлення № В/65-0006/13615 від 30.01.2025), зокрема, з урахуванням позиції відповідального		
--	--	---	--	--

		замовника за закупівлею – Департаменту грошового обігу, було прийнято рішення про незастосування штрафних санкцій до ТОВ «ЦІТІУС С» за порушення строку поставки товару на 3 (три) календарних дні, що повністю відповідає вимогам чинного законодавства України та процедури, встановленій внутрішніми розпорядчими актами Національного банку		
12	Стор. 32–33 «Як свідчить огляд судової практики Верховного Суду з вирішення господарських спорів в умовах воєнного стану (від 20.03.2026): зважаючи на те, що на момент укладення договорів по всій території України вже було введено воєнний стан, настання обставин, зокрема, зазначених в листах підрядників / постачальників / контрагентів, не може розглядатися як підстава для внесення змін до окремих пунктів договору. Кожен суб'єкт, який через певні обставини не може виконати свої зобов'язання за окремо визначеним договором, має доводити наявність у нього форс-мажорних обставин. Для цього у випадку настання обставин, які унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору, постачальник, зокрема, мав право звернутися до Торгово-промислової палати	Помилкове судження. Такі обставини як «введення воєнного стану, погіршення логістики у воєнний час, регулярні повітряні тривоги, відключення електроенергії тощо» дійсно не можуть вважатися форс-мажорними, оскільки договір укладається в період воєнного стану та такі обставини вже існують на момент його укладення, про що є відповідні положення у договорах Національного банку. Тому такі обставини не можуть бути підставою для звільнення від відповідальності за невиконання умов договору. Разом з тим, виникнення таких обставин не залежить від волі контрагента та об'єктивно впливає спроможність контрагента виконати свої зобов'язання в обумовлений в договорі строк. Існування таких обставин є загальновідомим та не потребує засвідчення сертифікатом Торгово-промислової палати України.	Не враховано	

	України або уповноваженої нею регіональної торгово-промислової палати для засвідчення таких обставин та довести їх існування перед Національним банком. Отже, Національним банком як замовником під час прийняття рішень щодо продовження строку дії договору та/або виконання зобов'язань за окремими договорами враховано листи підрядників / постачальників / контрагентів про продовження строків без отримання достатнього документального підтвердження обставин, що спричинили таке продовження. Зазначене не відповідає вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178»	Як зазначалося вище, згідно з пунктом 4 частини 5 статті 41 Закону № 922 та підпунктом 4 пункту 19 Особливостей № 1178 істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків: продовження строку дії договору про закупівлю та/або строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі обставин непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника, за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю. Як вбачається із вказаного положення продовження строку дії договору / строку виконання зобов'язання дозволяється за наявності такої сукупності: - документально підтверджених об'єктивних обставин; - недопущення збільшення ціни договору. Надаючи оцінку категорії «документально підтверджених об'єктивних обставин» слід звернути увагу, що дана норма зазначає, що ними є «у тому числі обставин непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника» – тобто поняття «документально		
--	--	--	--	--

		підтверджених об'єктивних обставин» є ширшим за поняття «обставин непереборної сили», так як у цій нормі законодавець використав конструкцію «у тому числі», яка свідчить про невичерпний / невиключний перелік таких «об'єктивних обставин». Саме тому для продовження строку дії договору про закупівлю та/або строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг законодавство не вимагає існування виключно форс-мажорних обставин – достатньою підставою можуть бути й інші документально підтверджені об'єктивні обставини (фактори, чинники, які виникли чи обов'язково виникнуть станом на дату, яка визначена сторонами в договорі як дата виконання зобов'язань та, відповідно, унеможливають виконати обумовлені договором зобов'язання), за умови, що вони спричинили таке продовження та внесення змін до договору не призведе до збільшення його вартості. Ні Закон № 922, ні Особливості № 1178 не містять визначення поняття «документально підтверджених об'єктивних обставин», вичерпного переліку «об'єктивних обставин» та переліку документів, що їх підтверджують. Тобто, чинним законодавством вичерпно не визначено, настання яких саме обставин вважається об'єктивним та достатнім для		
--	--	---	--	--

		продовження строків в договорах на закупівлю. Так само законодавством не визначено, що такі обставини мають засвідчуватися саме сертифікатом Торгово-промислової палати України. Єдиною вимогою, яку встановлено для документів, в підпункті 4 пункту 19 Особливостей № 1178, це наявність в них відомостей про конкретні обставини неможливості виконати обумовлені договором зобов'язання на певну дату чи протягом певного періоду. Тому, зазначення у Звіті про те, що продовження строку виконання зобов'язань за договорами не відповідає вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178 є помилковим, так само як і твердження про те, що єдиним документальним підтвердженням «об'єктивних обставин» є сертифікат Торгово-промислової палати України. Запропоновано: «Як свідчить огляд судової практики Верховного Суду з вирішення господарських спорів в умовах воєнного стану (від 20.03.2026): зважаючи на те, що на момент укладення договорів по всій території України вже було введено воєнний стан, настання обставин, зокрема, зазначених в листах підрядників / постачальників /		
--	--	--	--	--

		контрагентів, не може розглядатися як підстава для внесення змін до окремих пунктів договору. Кожен суб'єкт, який через певні обставини не може виконати свої зобов'язання за окремо визначеним договором, має доводити наявність у нього форс мажорних обставин. Для цього у випадку настання обставин, які унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору, постачальник, зокрема, мав право звернутися до Торгово-промислової палати України або уповноваженої нею регіональної торгово-промислової палати для засвідчення таких обставин та довести їх існування перед Національним банком. Отже, Національним банком як замовником під час прийняття рішень щодо продовження строку дії договору та/або виконання зобов'язань за окремими договорами враховано листи підрядників / постачальників / контрагентів про продовження строків без отримання достатнього документального підтвердження обставин, що спричинили таке продовження. Зазначене не відповідає вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178»		
13	Стор. 37 «Водночас Національним банком за 3 із 11 договорів на суму зобов'язань	Обґрунтування наведено вище. Запропоновано таку редакцію:	Не враховано	

	43,5 млн грн внесено зміни до істотних умов договорів про закупівлю в частині продовження строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг без достатнього документального підтвердження обставин, що спричинили таке продовження. Підрядники / постачальники / контрагенти не надали належного документального підтвердження таких обставин, що не відповідало вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178»	«Водночас Національним банком за 2 із 11 договорів на суму зобов'язань 43,5 млн грн внесено зміни до істотних умов договорів про закупівлю в частині продовження строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг без достатнього документального підтвердження обставин, що спричинили таке продовження. Підрядники / постачальники / контрагенти не надали належного документального підтвердження таких обставин, що не відповідало вимогам частини п'ятої статті 41 Закону № 922 та пункту 19 Особливостей № 1178»		
--	--	---	--	--

Голова Рахункової палати

Ольга ПІЩАНСЬКА